

*Édesapám,
dr. Szalai Béla
emlékének*

Melléklet a Görög Földrajzhoz. A Nagygyűrűk, hazafiai ügyek, és a bethleni és emvöldi járási ügyek.

Görög Demeter Árva vármegye térképe 1802

Szalai Béla

**Az Árva megyei
Hamulyák család**

Budapest, 2019

Műszaki szerkesztő
Veress Péter

© Szalai Béla,2019.

ISBN 978-615-00-6121-4

Felelős kiadó
Szalai Béla

Bevezetés

A magyar történetírás (hasonlóan a külföldihez) általában nem az országban élő névtelen családok millióiáról szól, hanem a történelem eseményeit meghatározó vagy befolyásoló személyekről, uralkodókról, hadvezérekről, más, hatalommal és gazdagsággal rendelkező családokról, hősökről és áruolókról, dicső vagy tragikus eseményekről, és mindarról, amit az egyes korok írásban vagy a szójhagyomány formájában fontosnak tartottak megőrizni. Mindez így fontos, helyes és igaz, de csak az ország teljes történelmének egyik része.

Magyarország történetének másik, meg nem írt része sok millió névtelen család hétköznapi életének a története. Ezekből a neve nincs vagy névtelen családokból származott a csatatereken ott maradt százezrek döntő többsége, ők termelték meg az ország mindennapi kenyerét, állították elő a megélhetéshez szükséges kézműves termékeket. Ezekből a családokból származott a hitet, erkölcsöt, tudást továbbadó egyházi emberek, falusi kántortanítók szinte mindegyike. Sőt, ezekből a családokból származott a 19. század végére egyre nagyobb létszámú hivatalnoki kar és az ország szellemi és gazdasági felemelkedésének minden területén munkálkodók döntő többsége is. Az a pár ezer nemesi és főúri család, akiknek nevét a történelem megőrizte, ennyi ember „kitermelésére” egyébként már csak létszámánál fogva is képtelen lett volna.

Az ország sorsát meghatározó döntéseket természetesen nem a névtelen családok hozták, hanem azok, akiknek nevét a hivatalos történetírás is megőrizte. A névtelen családok csak az ország mindennapi életét jelentették, más kifejezéssel az országot működőképpé tették. Valójában ők voltak a „nép, az Isten adta nép”.

Valamennyi „névtelen család” mindennapi élettörténetét lehetetlen megírni, még a nevüket, adataikat sem lehet

összeszedni. Ugyanakkor vallom, hogy minden egyes ilyen család történetének feltárása teljesebbé teszi Magyarország történetét. (Ezt az utóbbi időben mintha a történettudomány is egyre jobban belátná!)

A mindenkori Magyar Királyság népét avagy lakosságát – koronként változó arányú összetételben – a Kárpát-medencébe a honfoglaláskor érkezett magyarok mellett a korábbi időkből itt maradt egyéb szórvány szláv népek, a befogadott menekülő népek, mint a kun, az évszázadok során bekövetkezett tragédiák, mint a tatár dúlás, török megszállás és a hadjáratok, járványok okozta emberveszteség pótlására betelepített németek, szerbek és románok, a Kárpátokon keresztül vagy a Balkánról beszivárgó más népek, illetve mindezek – egymással többszörösen összekeveredő – leszármazottai alkották

A nem magyar anyanyelvű lakosság, ha nagyobb és zárt tömbökben élt, generációkon keresztül megtartotta anyanyelvét, a magával hozott vagy örökölt hagyományait. Nem tanultak meg magyarul, de valljuk be, a napi életvitelükhöz erre nem is volt szükség. Ha valaki idegenből jöve érkezett közéjük, az előbb-utóbb beléjük olvadt. Közülük azok, akik átkerültek más nyelvű közösségekbe, előbb-utóbb elvesztették anyanyelvüket, korábbi identitásukat.

Pontosan így történt ez a lakosság többségét jelentő magyar családokkal is. De mivel a magyarság adta az ország lakosságának többségét, ők jelentették a legnagyobb beolvasztó erőt is.

A 18. század kezdetekor Árva megyébe érkezett lengyel Chamuliak, későbbi formájában Hamulyák család egyike lett a Magyar Királyság sok millió névtelen családjának. Sorsuk pont úgy alakult, mint a hozzájuk hasonlóké. Új környezetükben hamar elszlovákosodtak (a lengyel és szlovák nyelv egyébként is közel áll egymáshoz). Azok a családtagok, akik később magyar környezetbe kerültek, idővel magyarokká váltak, de ismerték a gyökereiket is.

Aki egy történelmileg „névtelen család” adatait akarja összegyűjteni, netán ágas-bogas történetét megírni, szinte lehetetlen feladatra vállalkozik. Egyetlen adatforrásként a különböző egyházak keresztelési, házasságkötési és halálozási anyakönyvei állnak rendelkezésre – ha voltak és ha még ma is megvannak. Az egyházak az anyakönyvekben tartották nyilván híveiket, csecsemőt, felnőttet és aggastyánt egyaránt. Az anyakönyveket a 17. század második felétől, illetve egy-egy új plébánia alapításától kezdték vezetni. Sajnos a korai anyakönyvek többsége idővel megsemmisült, elveszett. A ritka állami lakossági összeírások csak az adózókat írták össze. Az egyházaknak a lelki-szellemi értéket jelentő ember volt a fontos, az államnak csak a várható adóbevétel.

Ha az anyakönyvek fennmaradtak, akkor is támadhat megoldhatatlan nehézség egy-egy gyakori családnév (Kovács, Tóth, Nagy vagy Kiss, Hoffer vagy Mayer, Novák vagy Horvát és folytathatnánk a sort) esetén. Ilyen névvel több család is lehetett egy településen, ráadásul azonos keresztnévvel, netán még közeli életkorban is egymáshoz.

Ez utóbbi nehézségekkel munkánk során nem találkoztunk, köszönhetően annak, hogy a 18. században a Hamulyák ritka név volt Magyarországon. Abban is szerencsések voltunk, hogy a Felföld biztonságosabb területein éltek, ahol sok és korai anyakönyv is fennmaradt.

Segítséget jelentett, hogy a Hamulyák család a saját közösségében megbecsülést vívhatott ki magának. Ezért választhatták például Námesztón bírónak Hamulyák Andrást, akiről aztán mint „hivatalos emberről” pár dokumentum fennmaradt. De nyomuk maradt azoknak a Hamulyák fiúknak is, akiknek szülei azt akarták, hogy náluk többre vigyék az életben, ezért a helyi iskola elvégzése után tovább taníttatták őket. Az ő nevüket már megőrizték a 18. század végétől a gimnáziumi anyakönyvek és az évenként kiadott tanulmányi értesítők is. Ha pedig a tanulást befejezése után valamilyen „hivatalt” nyertek, ami lehetett tanítóság, uradalmi

alkalmazott, netán közhivatalnok vagy valami más, életükről szintén maradhattak hivatalos írásos emlékek.

A könyvben lévő minden egyes életrajzi adat (születés, házasságkötés, halál) az átnézett anyakönyvekből származik. Ahol további életrajzi események is szerepelnek, azoknak is van iratokban fennmaradt háttére, amelyekre mindig utalunk, illetve a Mellékletekben szerepeltetjük.

A könyv végén lévő Mellékletekben egy „kakukktojás” található, egy Árva megyei tanítói névjegyzék. Ennek története az, hogy az anyakönyvi kutatásaim során mindig figyeltem a „ludi rector”, vagy annak szinonimái bejegyzésre, hiszen a Hamulyások között is több tanító volt. A több tucat Árva megyei település anyakönyvének átnézése során ezért minden tanító nevét feljegyeztem. Ebből állt össze a mellékletben található lista, amelyet talán egyszer valaki hasznosnak talál.

Hálával gondolok Katalin húgomra, aki rendezte az Édesapánktól örökölt Hamulyák családi adatokat. Legrégibbi adatunk egy Baranyában élő Hamulyák Antal gazdatiszt ősünk volt, aki jelentős vagyont örökölt nagybátyjától, Hamulyák Istvántól.

Munkánkat sokan segítették, köszönet érte. A legtöbb segítséget nyújtó Borsy Judit főlevéltáros nevét külön meg kell említenem, ahogyan Veress Péter barátomét is, aki – ki tudja, hányadszor – segít a képek szerkesztésében, a tördelésben és a könyvborítók megálmodásában.

Ez az írás – hasonlóan a hosszás kutatások alapján megírt családtörténetek többségéhez – pár családi legendát lerombol, párat pedig igazol. Ezt sajnálom is, meg nem is. A könyvben leírtak meggyőződésem szerint bizonytalanságaikkal együtt is a megismerhető igazságot tükrözik. A legendák viszont többnyire színesebbek és érdekesebbek, mint az igazság. De lehet, hogy a leírtak a múlt idővel alakulva-szépülve szintén legendává válva élnek tovább azokban, akik a Hamulyák családra emlékeznek.

És ezt őszintén szeretném.

Hamulyákok-Árvában a 18-19. században

Kutatásaink szerint Magyarországon a 18. századtól lelegejétől éltek Hamulyákok, Felső-Árvában, Námesztón és környékén. Árva vármegye településeinek jó részét a Sobieski János lengyel király Párkánynál lévő táborához vonuló kiegészítő litván-kozák csapatok 1683 októberében felégették és kirabolták. Nem kímélték a templomokat, kolostorokat sem, a lakosságot pedig részben elűzték, részben hihetetlen szadizmussal lemészárolták. (Lásd Kónya Péter: Lengyel hadak Felső-Magyarországon 1683-ban Acta Academiae Agriensis XLIV. 2017 A maradék lakosságot tovább ritkította a törököktől visszafoglalt alföldi területekre. történő jelentős elvándorlás és a 18. század első évtizedében az ismétlődő pestis járvány. Az elnéptelenedett falvak újránépítése már a századfordulón megkezdődött, elsősorban az Árvától északra fekvő lengyel területek lakosságából. Feltehetően ekkor érkezhetett az első Hamulyák család is Námesztóba.

Lengyelországban ma is előfordul a Chamulak családnév. A magyarországi anyakönyvekben a család neve kezdetben a Chamula, Chamulak, Chamuliak, Chamulyák formában, majd a Hamulyák és Hamuljak formában fordul elő. A 19. századra ez utóbbi két névírás közül az első a magyar, a második a Felvidék többségében szlovákok lakta területein vált általánossá. Munkánkban a Hamulyák formát használjuk

A Ch-val és H-val írt változatokra a szláv nyelvekben lévő kétféle kiejtésű (lágy és kemény) „h” hang a magyarázat. A nem szláv anyanyelvűek nem tesznek különbséget írásban a kétféle „h” hang között. A névben lévő „l” betű kiejtése a magyar „l” és „j” között helyezkedik el, aminek a magyar

nyelvben ma használt „ly” elterjedéséig az írásmódja a 18. században rendkívül változatos volt: írták „l”, „ll”, „li” majd később „lj” és „ly” formában is. A hivatalos szlovák nyelv szerint ennek a hangnak a jelölésére ma az „lj”-t használják.

A családnév, mint Chamula, Chamuljak, Hamuljak egy népi étel elnevezéséből, a chamuľa-ból ered, ami valamilyen kásás ételt, krumpli-kását vagy lisztből készített kását, pépet jelent. Leegyszerűsítve, magyar nyelven a Hamulyák névnek a Kása, vagy Kásás név felel meg.

Az 1712 évi birtok összeírásban szerepel Námesztón mint „telepes” Michael **Chamula** a településen közepesnek számító földterülettel.

Három évvel később, az 1715. évi összeírásban Námesztón 60 helyett már csak 42 család (családfő) neve szerepel, tehát onnan is folytatódott az elvándorlás. Húsz név mindkét összeírásban szerepel. Az 1712. évi összeírásban szereplő Chamula Mihály neve (akit a námesztói Hamulyások első generációjának tekintünk) az 1715. évi összeírásban már nem szerepel, Mivel nem tartozott a szegényebb, kevés földdel rendelkezők közé, nem valószínű, hogy tovább vándorolt, bizonyára meghalhatott. Új névként jelenik meg azonban az **Adamus Chamuliák** (egy másik összeírásban Chamulyak névírással), aki az 1712. évi összeírásban szereplő Michael Chamula fia lehetett.

Szerepel ugyanebben az összeírásban egy **Andreas Chanulla** is. Megjegyezzük, ebben az időben Hrustinban is élt egy Hanulak család, akik közül Ádám fia András 1716-ban a Pest-megyei Sáriba költözött. A két különböző család, a Chamula-Chamuliak-Chamulak-Hamulak és a Chanula-Chanulla-Hanulak névírása a 18. századi árvai anyakönyvekben szinte soha sem keveredik össze, az „m” és

„n” mássalhangzók határozott hangzásbeli különbözőségének köszönhetően. Igaz, kézírásoknál néha előfordul az „n” és az „m” felcserélése vagy kézírásnál azok téves olvasása, de ez mindig tisztázható. A Trencsén megyei Terhován és a környező falvakban a Hanulák családnév már a 18. században rendkívül gyakran előfordul, de felbukkan többször, főleg házasságkötések révén Árvában is.

A Hamulyák név az 1712. és az 1715. évi összeírások szerint Felső-Árva többi településén semmilyen formában nem fordul elő.

A 18. század második felében a Garam felső folyása térségében, Garamnémetfalván (ma Dubova) is feltűnik egy Chamuliak család. Zemplén északkeleti részén, Laborcfo, Laborcrév és azok környékén szintén előfordul a Chamuljak, később Hamulyák név. Az 1800-as évek első felében erről a vidékről települtek át Hamulyákok a Nyírségbe, akiknek leszármazottaik ma is élnek, például Nyírcsaholyban.

Hamulyák János plébános, címzetes kanonok 1813. április 26-án életének 61. évében halt meg Nagybányán. Mivel 1804-ig, a Szatmári Püspökség megalapításáig az Egri Püspökség (ehhez tartozott addig Zemplén vidéke is) papja volt, úgy gondoljuk, ő is a Zemplén megyében letelepült Hamulyák családból származhatott.

Námesztón a római katolikus plébánia anyakönyveit 1711-től vezették, de ma már a születési anyakönyvek csak 1757-től, a halálozási és házassági anyakönyvek pedig 1778-tól vannak meg. Így 1720 és 1757 közötti időszakból nincsenek olyan írásos források, amelyekből a Hamulyák család életrajzi adatait ismerhetnénk.

Későbbi adatokból tudjuk, hogy ebben az időszakban is jelen volt a Hamulyák család Námesztón, és annak négy

felnőtt férfi tagját és pár az 1750-es években született gyermeket név szerint is ismerünk. Az 1757-től meglévő születési anyakönyvek megőrizték Chamulak **György**, családapaként pedig **István1** és **Simon** nevét. Feltételezzük, ugyan ebből a családból származott az a **Chamulak Márton1** is, aki 1754-től tanító volt Zakamennén, és ott halt meg 1804-ben 78 éves korában. Vele és több generációs családjával később külön foglalkozunk. Úgy hisszük – bár bizonyítani nem tudjuk – hogy mindannyian Chamula Mihály és Chamuliak Ádám leszármazottai voltak

Rajtuk kívül Námesztón az 1750-es években élhetett még több Hamulyák, felnőttek és gyermekek egyaránt. De ezek közül az időseknek 1757 után már nem születtek gyerekeik, és ha voltak, 1778 előtt mind meghaltak. Élhetett még 1750 körül az 1715. évi összeírásban szereplő Chamuliak Ádám, vagy előttünk ismeretlen testvére(i) is.

1750-1760 között született Námesztón három (esetleg több, de korán meghalt) Hamulyák fiú: **Márton2** (a nyelvújító Márton3 apja), **János**, aki Námesztón alapított 1779-ben családot. és végül **András**, aki István1 fia volt. Nem tudjuk, az első kettőnek ki volt az apja. **Márton1** nem lehetett egyiké sem, mert neki voltak más időpontban Zakamennén született Márton és János nevű fiai (ez utóbbi több is). **István1** sem lehetett **Márton2** apja, ezt egy későbbi örökségi ügy és a századfordulón beadott két nemességi kérelem bizonyítja. Későbbi adatok alapján tudjuk, hogy 1757 előtt pár évvel Hamulyák István1-nek egy Mária nevű lánya is született. Még egy másik Hamulyák Máriáról is tudunk, azonban az ő szüleit nem tudtuk egyértelműen beazonosítani.

Életkoruk és az akkori házassági szokások ismeretében (a fiatal férfiak már 20 éves koruk körül megnősültek) alapján

jogosan feltételezhető, hogy **István1, Simon** és Zakamennére költöző **Márton1** is már az 1740-es évek közepén-végén házasságot köthetett és 1757 előtt gyermekeik is születtek (lásd közülük a fentebb leírtakat). A gyermekek közül lehet, hogy többen meghaltak (a csecsemő- és gyermekhalandóság rendkívül magas volt abban a korban), de lehet, hogy felnőttként más községben léptek házasságra és elköltöztek Námesztórról. Megjegyezzük, a környező települések meglévő anyakönyveit Hamulyák házasságkötéseket keresve átnéztük, de nem találtunk olyan családtagot, akinek születéséről nem tudunk. Ez nem jelenti természetesen azt, hogy nem lehet általunk fel nem lelt ilyen eset.

Az 1773. évi urbárium összeírásban Felső-Árvában csak Námesztón fordul elő a Hamulyák név, ott pedig kettő: a „soltészok” között az előbb is említett **Chamulák Guro** (György) és a „Gazdák” (parasztk?) között **Chamulák Simon**. Nem szerepel az összeírásban **Chamulák István1**, aki 1773-ban Námesztón élt. Ez arra utal, nem volt földműves, hanem valamilyen mesterséget, vagy más foglalkozást űzött, netán kereskedő volt. Nem szerepel **Hamulyák Márton2** sem, aki akkor már az Árvai Közuradalom tisztviselője lehetett. Az 1750-es években született János és András életkoruknál fogva még nem szerepelhetnek az 1773. évi urbáriumi összeírásban. Nem szerepel az urbáriumi összeírásban Chamulyák Márton1 tanító sem Zakamennén.

A Hamulyákok nem szerepelnek Námesztón, illetve Zakamennén a meglévő 18. századi tizedjegyzékekben. Ez ismét foglalkozásukkal, illetve társadalmi helyzetükkel lehetett összefüggésben.

A Hamulyák család Námessztóban a 18. század közepétől

Az 1700-as évek közepén, mint már arról szó volt, Námessztón felnőtt, családos emberként élt Hamulyák **György, Simon és István**1.

Györgyről – aki mindig Chamulak névvel szerepel – alig tudunk valamit Házás ember volt, Justina keresztnévű feleségével együtt voltak 1758 decemberében keresztszülők. Ez a Hamulyák György az 1720. évi összeírásban nem szerepel, tehát talán még meg sem született, vagy még nem volt „önálló”, gyermekként, netán nőtlen fiatalemberként szüleivel élhetett. György 1773-ban még élt, *soltészként* szerepel az 1773. évi urbárium-jegyzékben. Mivel a soltész rang és a vele járó különleges jogok örökölhetők voltak, tehát az előttünk ismeretlen apja (aki lehetett Chamulák Ádám is) is soltész volt. Hamulyák Györgynek a születési anyakönyv szerint 1756 után nem születtek gyermekei, aminek több oka is lehetett, akár felesége életkora is. Korábban születhettek, de ezeket nem tudjuk beazonosítani az ismert, nála fiatalabb Hamulyákok közül. Bizonyára 1778 előtt meghalhatott ő is és felesége is, mert egyikük sem szerepel az 1778 utáni halotti anyakönyvekben. Mindezekből akár arra is következtethetünk, hogy idősebb volt István1-nél és Márton1-nél.

Chamulak **Simon** esetében is nagy a bizonytalanság, sem születési, sem halála időpontját nem tudjuk, illetve az utóbbiról annyit, hogy 1773 után (ekkor még szerepel az urbáriumban) de 1778 előtt halhatott meg. Életkorára következtethetünk abból, hogy első ismert gyermeke 1757-ben történt születéskor Mária nevű felesége életkora 26 év körüli lehetett (Mária 1804-ben halt meg, 73 éves korában), Felesége életkora és a korban megszokott házasságkötési életkorokra

gondolva, Simon csak pár évvel lehetett idősebb feleségénél, és ebben az esetben az 1720-as évek második felében születhetett. 1767 után további gyermekek nem születtek, pedig Mária még bőven szülőképes korban volt. Ennek többféle oka is lehetett.

De lehet, hogy Mária nem az első felesége volt és Simonnak az ismert gyermekei előtt, az első házasságából is lehettek (talán voltak is) gyermekei. Ebben az esetben Simon, aki Györgyhöz hasonlóan nem szerepel az 1720. évi összeírásban, akkor már gyermekként akár élhetett is. Úgy gondoljuk, Györgynél bizonyára fiatalabb volt, de az ő nemzedékéhez tartozott, lehet, hogy testvérek is voltak.

Chamulak **István1** és a zakamennai tanító **Márton1** születési ideje a haláluk anyakönyvi bejegyzésében szereplő életkorukból kikövetkeztethető (már amennyire az életkoruk megnevezése a halotti anyakönyvben pontos). **István1** 1725 körül, **Márton1** 1726 körül születhetett. Egy-két évnél nem volt nagyobb közöttük a korkülönbség. **Márton1** születési helyét nem ismerjük ugyan, de feltételezhető, hogy Námesztón született és akár **István1** testvére is lehetett.

Chamulak **István1** és Chamulak **Simon** további családi adatait bőségesen megőrizték a námesztói plébánia anyakönyvei. Adatszerű kapcsolódás családjuk között azonban csak egyetlen van az anyakönyvekben: 1759 decemberében Zacsik Tamás keresztapja Hamulyák Simon, keresztanyja pedig Hamulyák István felesége, Rosalia volt.

A 18. században még további három, a következő generációhoz tartozó Hamulyák férfi alapított családot: **Márton2**, **János** és **András**. Róluk az anyakönyvekben található családi adatok mellett már néhány további írásos forrás is fennmaradt.

A námesztói Hamulyák családkról részletesebben a következőket ismerjük

1 Hamulyák György, felesége Justina

Sem a születésének, sem a halálának időpontját nem ismerjük.

1756 után gyermekük nem született. 1758 decemberében feleségével együtt voltak keresztszülők, de felesége ugyan abban a hónapban egy másik gyermek keresztanyja is volt. György (Chamulak Guro) szerepel 1773-ban a szlovák nyelvű úrbéri összeírásban, mint soltész-gazdálkodó. Meghalt 1773-1778 között. Felesége is 1778 előtt halt meg. Nem tudjuk, korábban születtek-e gyermekeik (akik lehetek akár Márton² és János is), és ha igen, mi lett velük.

2 Hamulyák István1 és családja

István1 születésének pontos idejét és apja nevét nem ismerjük. 1726 körül születhetett, minden valószínűséggel Námesztón, Meghalt: 1806.január 17-én Námesztón, 80 éves korában.

István1 nem szerepel az 1773. évi összeírásban, tehát nem volt gazdálkodó. Námesztó híres volt gyolcs- és vászontermékeiről, lehet, hogy Istán1 is ezt a mesterséget űzte, de lehet az is, hogy ilyen termékekkel kereskedett.

Felesége **Rosalia** meghalt 1796.12.16. Námesztó 72 éves. Életkorát bizonyára elírták, mert 1772-ben még szült, a bejegyzés szerint pedig akkor már 48 éves lett volna! Tehát nem születhetett 1724-ben, csak később, 1728-1730 körül.

Tudjuk – és ami mindkettőjük életkora alapján valószínűsíthető is – hogy a házaspárnak 1757 előtt is volt gyermeke (pl. **Mária**, születhetett 1753-56 között), de lehetett több is, az anyakönyvek hiányában azonban biztosan nem tudunk. Az ő fiúk lehetett az 1757 előtt született János (lásd később) is.

Ismert gyermekeik

Mária *1753-1756 között Meghalt †1833.03.21. Pécs özv. Kubányi Józsefné Hamulyák Mária 80 éves (sz. 1753 körül). Hagyott maga után 2 gyermeket. (Pécs, Székesegyházi anyakönyv)

Létezéséről öccse, a Pécssett meghalt **István2** öröksége kapcsán szereztünk tudomást. Az örökség ügyében 1845-ben Újvidékről, mint unokaöcs jelentkezett egy Kubányi József nevű vargamester. Tehát a Pécssett elhalt 80 éves Kubányiné Hamulyák Mária István2 testvére volt. Kubányi József és Mária házasságkötését és gyermekeik születését nem találtuk meg. (Részletesebben lásd később)

András *1759.10.26. Námesztó, †1798.01.07. Nagybossány (37 éves) (lásd lejjebb)

Lőrinc *1762.07.28. Sorsa ismeretlen, meghalhatott 1778 előtt, vagy elköltözött Námesztóról.

István2 *1764.08.12. Námesztó - †1838.09.06. Pécs (lásd később)

József *1767.09.09. Námesztó - †1805.03.09. Döbrököz (lásd később)

Anna *1770.01.01. - †1771 körül

Anna *1772.05.14. – †1819.07.03. Férjhez ment 1791.01.24. Kavulyák Györgyhöz (Uosztya – †1831.03.27. Námesztó) meghalt 45(!) éves korában.

Kezdetben Usztyén éltek, majd átköltöztek Namesztóba.

Hét gyermekük ismert:

Márton 1794.09.09 Usztye

Rosina 1795.11.24. Usztye

István 1797.12.08. Usztye - †1804.02.28.

Námesztó

Mátyás 1800.01.12. Námesztó

Mária 1804.06.21. Námesztó

János 1807.05.18. Námesztó

József 1809.05.11. - †1809.05.25.

Teréz 1814.05.23. - †1814.06.14.

Az ifjabb Hamulyák **István2** és öccse, Hamulyák **József** nem tűnnek fel később a námesztói anyakönyvekben: nem kötöttek házasságot, nem voltak keresztszülők, és nem szerepelnek a meghaltak között sem. Ugyanígy nem szerepel a Kubányi József – Hamulyák Mária házaspár sem. Ezért gondoljuk, hogy ők azok, akik az 1780-as évektől Dél-Dunántúlon, Tolnában és Baranyában bukkannak fel és alapítanak családot. Velük és családjukkal később önálló részben foglalkozunk.

3 Hamulyák Simon és családja

Sem születésének és halálának időpontját, sem apja nevét nem ismerjük. Szülehetett 1725-1730 körül, minden bizonnyal Námesztón. 1773-ban még életben volt és szerepel az 1773. évi urbáriumi összeírásban mint földműves.

Halála az 1778-tól meglévő anyakönyvekben nem szerepel, tehát korábban (1773-és 1778 között) halhatott meg. Felesége özvegyként halt meg 1804-ben.

Felesége **Mária** meghalt 1804.03.28. Námesztón, 73 éves korában, tehát született 1831 körül. Ezek szerint első ismert gyermeke születésekor, 1757-ben 26 éves volt. Akkoriban a lányok 18-20 éves korukban mentek férjhez, és kb. 40 éves korukig, sőt gyakran azon túl is szültek, tehát a házaspárnak lehettek korábban is gyerekei.

1757-ben és 1758 augusztusában Simon és Mária házaspárként többször keresztszülők voltak Námesztón.

Ismert gyermekeik

Rosalia *1757.09.07. (meghalhatott gyermekként)
Keresztapja Matthias Zarubszky helybeli tanító volt.

Sophia *1760.03.10. – †1830.02.17. Zakammenne (75 éves) Férjhez ment: 1778.02.16. férje Thomas Kvak †1827.08.10. (75 éves) Zakammenno-Klin, mindkét helyen szerepelnek a házassági anyakönyvben. Sophia életkora az anyakönyvben Námesztón 20, Zakamennén 17 éves! Az esküvő Námesztón lehetett, mert ott nem hiányos az anyakönyvi bejegyzés. Zakamennén az anyakönyvben csak az egyik tanú neve szerepel, az is utólag beírt. Hat gyermekük született Zakamennén:

Mária *1779.09.08.

Sophia *1781.12.16.

Veronica *1784.05.30. - † 1799 15 éves

Catharina *1786.08.27.

Joannes *1789.06.21.

Joseph *1802.04.17.

Rosina (iker) *1762.06.22. - †1823.09.07. Férjhez ment 1784.02.16. férje Martin Bochnicak, 2. férje Stephan Maloscsik. Gyermekek (Bochnicsak)

Rosina *1787.04.17.

Joannes *1801.06.09.

Katalin (iker) *1762.06.22. bizonyára meghalt kisgyermekként, hiszen lett még egy Katalin

Anna *1765.06.28. meghalhatott kisgyermekként, neve később nem bukkan fel házasságnál.

Katalin2 *1767.03.23. férjhez ment 1786.02.05. férje Joannes Veszelovszky-Balcser, esküvő Veszelén. 1791 nov.4. Joan. et Cath. Balcser keresztszülő egy másik Joannaes Veszelovszky fiánál. Elköltözhettek Veszeléről, mert 1800 után nevük már nem bukkan fel az anyakönyvekben. Két gyermekük

Joannes 1790.12.10.

Mária 1799.08.01.

Simon gyermekei közül Rozália és Anna neve 1778 után sem a házassági, sem a halotti anyakönyvekben, de keresztszülőként a keresztelési anyakönyvekben sem bukkan fel. Vagy gyermekkorukban meghaltak, vagy elkerültek Námesztóról.

Ebben a korban általános szokás volt, hogy a lányok esküvője a lányos háznál volt. Ha egy lány más településre ment férjhez, és mégis a vőlegény házában volt az esküvő, akkor is esetenként előfordult, hogy a házasságot a születési hely anyakönyvébe is bejegyezték (pl. Simon Sophia nevű lányánál).

*

Námesztón az 1700-as évek második felében további három Hamulyák családban születtek gyermekek, előbb **Márton2** és **János** családjában, majd István I **András** nevű fia családjában. Ők jelentik a Hamulyások fiatalabb nemzedékét. Egy negyedik családot az anya, Hamulyák Mára miatt kísértük figyelemmel.

4 Hamulyák Márton2 és családja

Született Námesztó, 1750. 10. 30. (Prof. Augustín Maťovčík közlése, forrás nélkül). Apja nevét nem ismerjük.

Az 1838-ban a gyermektelenül elhalt özvegy Hamulyák István2 (István1 fia, lásd korábban) jelentős öröksége ügyében testvérei (Mária és József) gyermekei jelentkeztek Pécs szabad királyi város előjáróságánál. A jelentkezők között nem szerepelt a nyelvújító Hamulyák Márton3, tehát nem volt unokaöcs. Ebből következik, hogy **Márton2** nem **István1** fia volt. Életkora szerint apja lehetett György, Simon vagy egy előttünk ismeretlen másik Hamulyák

Budán végezte a gimnáziumot, az Árvai Közuradalom inspektora volt, későbbi anyakönyvi bejegyzésekben „*Dominus*”-ként szerepel. 1791-ben Námesztó mezővárosi kiváltságlevelében (amelyben András námesztói bíróként szerepel) Námesztó küldötteként szerepel (Királyi Könyvek 1791). Az Árvai uradalomtól 40 évre bérbe vette a námesztói szeszfőzdet, ami tekintélyes jövedelmet biztosított családja számára. A bérletet Márton 3 örökölte apja után.

Az 1780-as évek második felétől pár évig a Námesztó melletti Jaszeniczán lakott.

Háromszor nősült, először 1774 körül (1774 áprilisában keresztapa), másodszer 1778. októberben 27 éves (1751) ekkor námesztói lakos, harmadszor 1803. májusban 51 éves (1752), Námesztón. halt meg 1807.01.16-án, 57 éves korában. A Hamulyák Márton3-mal foglalkozó bőséges szakirodalom Márton2-nek első házasságát és ebből született gyermekeiről nem tud (Lásd Augustín Maťovčík: Martin Hamuljak 1971.).

1806-ban nemesi címért folyamodott maga és fiai, Márton3 és János számára. Halála után a nemességi kérelem

ügyét Márton³ vitte tovább, ám a Királyi Kancellária 1810 november 10.-én kelt döntésével elégséges indokok hiányában azt elutasította. Sajnos, a nemesség kérelem iratait (SNK LA, Martin, Slovakia) többszöri próbálkozás ellenére sem sikerült megismerni.

Első felesége Éva született 1756 körül, meghalt 1778.09.18. 22 éves korában, szülést követően.

Gyermekeik

Ignác *1775.10.16. Námesztó, sorsa ismeretlen, meghalhatott 1778 előtt, neve többet nem bukkan fel.

Júlia *1776 körül - †1779.01.24. 3 éves korában A námesztói anyakönyvben nem szerepel keresztelése, máshol születhetett, de Námesztón halt meg.

Márton *1778.08.31. - †1778.09.16. Námesztó

Második felesége özv. Catharina Vrlyak 21 éves, esküvő 1778.10.26. meghalt 1803.02.28. 51(!) éves

gyermekeik

Sophia *1781.06.12. - †1782.07.01. Námesztó

Anna1 *1783.05.06. - †1784.12.04. Námesztó

Anna2 *1787.06.04. Jaszenicza - †1858.03.01.

Házasság 1804.05.02. férje Veszeloyszky Ignác
1845.12.12.(Terézia lányuk a lipótszentmiklósi Bella
János tanító felesége lett 1842-ben, fiuk Jan Svetoslav
Bella /1843-1936/ zeneszerző, bécsi karmester)

Gyermekeik

Joannes *1806.03.02.

Maria *1807.08.16. - †1808.06.01.

Agnes *1809.01.08.

Barbara *1810.11.28.

Anna *1812.04.10.

Maria Catharina *1814.03.06.

Josephus *1815.03.19. - †1837.

Ignatius *1816.12.29.

Carolus *1818.11.02. orvos

Stephanus *1820.08.03. - †1821.06.12.

Aloysia *1822.06.06.

Theresia *1823.12.29.

Helena *1825.01.08.

Márton *1832.08.12. felnőtt,

Mária 1*1785.09.26.Jaszenicza - †1787.11.14.

Námesztó

Márton3 (a nyelvújító) *1789.04.19. Jaszenicza
meghalt †1859.03.31.Námesztó, No. 222 Nem volt
gyermeke.

Katalin *1792.08.10. Jaszenicza, házasság 1811.11.25.
férje Kovalcsik András Nem Námesztón haltak meg
Dubova-Felsőlehota

Andreas 1813.01.18. - †1822.04.08.

Antonius 1815.06.03. - †1815.07.06.

Margaretha 1817.02.23.

Catharina 1819.03.02. - †1819.04.28.

Franciscus 1820.07.15.

Maria 1822.06.03. - †1822.06.22.

Mária 2 *1794.04.10. Jaszenicza, házasság 1814.07.05.

férje Farnik Ferenc, Sziléziából

Harmadik felesége özv. Schwarz **Anna** 35 éves,
liptószentmiklósi, esküvő 1803.05.03.Námesztó. †1843.08.15.
75 éves

Gyermekük

János Nep. *1805.06.09. - †1806. 04.13. Námesztó

Hamulyák **Márton2** családja ismereteink szerint
fiúágon kihalt.

5 Hamulyák János és családja

Sem a születésének időpontját, sem az apja nevét nem ismerjük.

Házasságkötés 1779.02.01. Námesztói illetőségű, 1786-ban lakik Námesztó No.71

Esküvőjekor 1779 februárjában 20 éves (született 1759?), halálakor 1789 januárjában 36 éves / (született 1753?). 1757-től nem szerepel a keresztelési anyakönyvben. Ezen adatok alapján születhetett 1753-59 között, ha Námesztón született, akkor 1753-56 között Meghalt 1789.01.07.

Lehetett akár **Hamulyák Simon**, akár **Hamulyák István1 fia**, de akár egy másik, akkor élő Hamulyáknak, pl. **Györgynek** (de **Márton1** zakamennai tanítónak nem) a fia. Lehetett a fentebb ismertetett Márton2 testvére is, akinél valamennyivel fiatalabb volt.

Felesége **Trabalyik Erzsébet** született 1758.11.19. Jaszenicza. Meghalt 1827.09.20. 66(!) éves korában. A házasságkötéskor 18(!) éves volt és Jaszeniczán élt.

Gyermekeik

Ádám *1779.11.02. - †1779.11.02. (élt egy órát, a bába keresztelte meg)

Tamás *1780.12.15. - †1801.01.30.

János *1783.01.19. - †1784.09.24.

Mária *1784.07.16. - †1787.11.04.

János *1786.12.12. - †1787.02.03.

Mária *1787.11.26. - †1813.07.04. Zakammenne, kora 23 és fél éves. Házasság 1805.09.09. férje Martin Franczek, tanító, Zakamennén. Négy gyermekük:

József 1806.07.09.

Anna 1808.07.10. - †1811.01.09.

Antal 1810.10.14. - †1811.01.09.

Mária 1812.07.28. - †1813.05.11.

Hamulyák János családja fiúágon kihalt.

6 Hamulyák András Hamulyák István1 fia és családja

András kereskedő volt. 1791-ben Námesztó mezővárosi kiváltságlevelében námesztói bíróként (judex) szerepel. (Libri regii - 58. kötet - 15. oldal Magyar Kancelláriai Levéltár).

Született *1759.10.26. Námesztó,

Esküvő 1785.01.17. 24 éves(!) , felesége **Kavak Mária** 16 éves, Jaszenicza Egyetlen, alig egy évet élő gyermekük született:

András (Hamulyák)született *1786.11.24. -

†1788.02.12.

András fiuk születésekor a család Námesztó 10. számú házban lakott.

Hamulyák Andrásnak egy komoly értéket (4000 forint) jelentő háza volt Námesztóban, amely később, 1819-ben per tárgyat képezte Adalbert Nyizsnik és Námesztó előjárósága között (Magyar Királyi kancellária iratai 1819/1611, 12376, 12899, 13929 és 1820/8060) Az iratok Hamulyák András kereskedőnek nevezik.

Hamulyák András meghalt 1798.01.07. 37 éves korában, Nagybossányban, ott is temették el. A halotti anyakönyv bejegyzése szerint nem ottani lakos. Úgy gondoljuk, mint kereskedő volt úton a Námesztón készített vászon termékekkel. Halálát utólag bejegyezték a námesztói halotti anyakönyvbe is, így özvegye egyházi értelemben igazoltan „szabad állapotúvá” vált.

András halála után pár hónappal özvegye, „vidua Mária Hamulyák” újból férjhez ment, Timcsák József esküdthöz, Szlanicára. Bármilyen hihetetlen, az anyakönyvek tanúsága szerint kétszer is házasságot kötöttek: először 1798.április 23

(37 és 29 évesek), majd 1804.01.06-án (43 és 35 évesek). Az első házasságnál bemutatott rokonsági-felmentés utólag elégtelennek bizonyult, amit a második házasságkötésnél megfelelővel pótoltak.

7 Hamulyák Mária Kubányi Mihályné és családja

Hamulyák Mária-nak sem a születésének időpontját, sem az apja nevét nem ismerjük.

Ez a Hamulyák Mária nem született Námesztón 1757-61 között, (az 1759. évi házassági bejegyzésében lévő 20 éves életkora nem biztos, hogy pontos), de születhetett 1757 előtt. Hamulyák István lánnya nem lehetett, mert annak volt már Mária nevű lánnya. Ha Simon lánnya volt, akkor 1756 nyara előtt kellett születnie. De lehetett György lánnya is, ebben az esetben akár 1756 második félévében is születhetett. Mária tehát 1757 előtt akár Simon, akár György, vagy más, előttünk ismeretlen Hamulyák férfi lányaként születhetett.

Hamulyák Mária utolsó, kilencedik gyermeke születésénél (1799 vége) már legalább 43 éves volt! Ebben az életkorban a gyermekszülés akkoriban megszokott volt.

Elvi lehetőség az is, hogy nem Námesztón született, noha a házassági anyakönyvben námesztói illetőségüként szerepel. Ha így volt, valóban születhetett 1759 körül, és így az utolsó gyermekének születéskori életkora (40 éves) is rendben lévőnek tűnik.

Ebben az esetben születhetett akár Zakamennén, Hamulyák Márton lánnyaként is, aki Námesztóra ment férjhez, ahol valamikor apja is született, élt, házasodott, ezért námesztóinak tekintették. **Márton** apaságának viszont ellentmond, hogy annak Rosa nevű lányának az esküvője

ugyanazon a napon, 1779. február 9-én volt Zakamennén! Nem feltételezhető, hogy ugyan annak az apának két leánya egy napon, de különböző településen köt házasságot. (a korábbi okfejtés miatt ezért nem lehettek testvérek)

Mária esküvője egy héttel volt később, mint Hamulyák Jánosé. A kor szokása szerint a testvérek lehetőleg egyszerre kötöttek házasságot, tehát valószínű, hogy János és Mária nem voltak testvérek.

Ezért kizárásos alapon vagy György, vagy Simon, vagy egy előttünk ismeretlen Hamulyák férfi lánya lehetett.

Mária meghalt †1825.02.24. Námesztó, életkora nincs bejegyezve.

Házasságkötés 1779. 02.09. Juvenis **Michael Kubany** 24 (*1755 körül) et virgo **Maria Hamulyak** 20 (*1759 körül.) Test. Joannes Kassak, Matthias Kocsitek, locus originis Namesto (mindketten)

Gyermekeik:

Erzsébet (Kubányi) 1780.11.03. Michael et Maria Kubanyik *Patrini* Josephus Pavcsik et Catharina Murir Nameszto †1781.01.21 Elisabeth filia Michaelis Csurják

Stephanus, Csurják 1781.12.10. Michael et Maria Curnak *Patrini* Joannes Murir et Sophia Garlay Nameszto

Erzsébet2 (Kubányi) 1785.10.22. Michael et Maria Kubanyik *Patrini* Joannes et Catharina Murir Nameszto † 1788.04.12.

Maria (Csurnyák alias Kubanyik) 1788.03.02. Michael et Maria Csurnyák alias Kubanyik, *Patrini* Joannes et Catharina Murir Nameszto

Férjhez ment Námesztón 1809.01.25. 22 éves Joannes
Mussak

Sophia (Kubányi) 1790.01.09. PP. Michael et Maria
Kubanik, *Patrini* Joannes et Catharina Murir Nameszto
†1795.01.10.

János (Csurnyák) 1792.04.25. Michael et Maria
Csurnyák, *Patrini* Georgius Miklussicza et Catharina
Murir Nameszto †1792.06.27. Anni ¼ infans Joannes
Michaely Kubanik Nameszto

Erzsébet3 (Csurnyák) 1793.11.08. Michael et Maria
Csurnyák, *Patrini* Joannes et Catharina Murir Nameszto
Férjhez ment Námesztó 1816.12.09. Joannes Juriss

Anna (Csurnyák) 1795.11.07. Michael et Maria
Csurnyák, *Patrini* Joannes et Catharina Murir Nameszto
†1798.08.07.

Veronica (Csurnyák) 1799.10.10. Michael et Maria
Csurnyák, *Patrini* Joannes et Catharina Murir Nameszto

Hamulyák Mária férjének családi neve többször
változik: házasságkötéskor Kubány, első gyermek születésekor
Kubanyik, a másodiknál Curnak, a harmadiknál Kubanyik, a
negyediknél Csurnyák alias Kubanyik, később csak Csurnyák.
Első lánya, Erzsébet, született mint Kubányik, meghalt mint
Csurnyák. 1781-ben. János fia, aki 1792-ben Csurnyákként
anyakönyveztek, Kubányiként halt meg. Két lánya Kubanyik
néven ment később férjhez.

A keresztanya nyolc gyereknél azonos, Catharina Murir
ebből hat esetben férje, Joannes Murir a keresztapa. Tehát
névváltozás ellenére biztosan ugyanannak a házaspárnak
gyermekai szerepelnek az anyakönyvben.

***

Az előbbi családi adatok felsorolásából látjuk, hogy a 18. század második felében Námesztón, illetve a mellette fekvő Jaszeniczán öt Hamulyák családfőnek (Simon, István¹, Márton², János és András) az anyakönyvek tanúsága szerint összesen 32 gyermeke született. A kor ismert magas gyermekhalandóságának megfelelően a gyermekek több mint fele, 19 meghalt. A felnőttkort megért nyolc lány a helyben megszokott életkorban, 17-20 éves koruk között férjhez ment. Volt közöttük olyan is, aki házasság révén elkerült valamelyik Námesztó környéki faluba, Zakamennébe ketten is. Mindegyik férjhez ment lánynak több gyermeke volt. Az öt felnőtt férfi közül **András** (István¹ fia) és **János** minden gyermeke – János Mária nevű lánya kivételével – gyermekkorban meghalt, águk férfiágon biztosan kihalt. A kivételként említett Mária a zakamennei tanító Martin Franczek felesége lett, de – követve három kisgyermekét – ő is nagyon fiatalon meghalt. **Márton²** (a nyelvújító Márton³ apja) ágából is csak leányági leszármazottak élhetnek, a nyelvújító Márton³-nak nem voltak gyermekei.

A námesztói Hamulyákok közül további két férfi, **István¹** fiai, **István²** és **József** (és **Mária** nővérük, Kubányi Józsefné családjával) áttelepült Tolnába és Baranyába, és ott alapítottak családot.

A Hamulyák család társadalmi és részben gazdasági helyzetére lehet jellemző, hogy három Hamulyák fiúról tudjuk, hogy Budán végeztek gimnáziumot. Elsőként **Márton²**, aki az Árvai Közuradalom tisztviselője lett, később fia, a nyelvújító Hamulyák **Márton³** pedig 1799-1804 között. **István¹** fia **István³** 1782-84 között Budán végezte a 3 grammatikai osztályt (ő települt át Dunántúlra és a pécsváradi Uradalom tisztviselője lett). Feltehetően végzett gimnáziumot valahol

öccse, a szintén Baranyába vándorolt **József** is. A zakamennei tanító Hamulyák **Márton1** fiai közül is többen járhattak gimnáziumba, amely pár osztályának elvégzése a tanítósághoz szükséges is volt.

Námesztón az 1800-as években (eltekintve Márton2 kiskorában elhunyt János fiától) Hamulyák gyerek már csak egyszer született: a zakamennei tanítónak, Márton1-nek egyik fiúunokája, a szintén tanító Antal Franciska lánya. A Hamulyák név egyébként csak a halotti anyakönyvekben tűnik fel, közöttük Simon felesége Mária, István1, Márton2, annak második és harmadik felesége, kislánya és János felesége, Erzsébet.

Martin Hamuljak

A Námesztón meghalt Hamulyákok sorát a Budáról visszaköltözött Hamulyák (Hamuljak) **Márton3** helytartósági számtanácsos zárja 1857-ben. Különc mivolta ellenére kétségen kívül a námesztói Hamulyákok közül ő tett szert a legnagyobb hírnévre a szlovák nyelv megújításáért, a szlovák kulturális élet megszervezéséért folytatott több évtizedes munkájával, amit Budán végzett, miközben a Magyar Királyi Helytartóság hivatalnokja volt. Emlékének áldozva a szlovák állam 1948-ban a Pozsony közelében lévő Gutor községet

átnevezte Hamuliakovo-ra. Ma is általános közmegebecsülésnek örvend, életéről, működéséről rendkívül bőséges szlovák nyelvű irodalom van. Ezek közül említjük Augustín Maťovčík: Martin Hamuljak Život, dielo, osobnosť (1971) monográfiáját.

*****

Természetesen lehetséges, hogy 1757 előtt született Hamulyák fiú - akinek nevét nem ismerjük, és nem Námesztón, vagy ott, de 1779 előtt kötött házasságot, családjával pedig nem Námesztón élt - akinek fiúági leszármazottjai akár még ma is élnek. István¹ *Lőrinc* fiának és Márton² *Ignác* fiának csak a születését ismerjük, de mivel nevük többet nem bukkan fel, úgy gondoljuk, mindketten kisgyermekként – még 1778 előtt – meghaltak. A Hamulyákok leányági leszármazottjai bizonyára ma is élnek (például a Kavulyák családban) Námesztón és környékén. Ismereteink szerint a námesztói Hamulyák család férfiágon már csak a Baranyába áttelepült **József** leszármazottaiban él tovább.

Óleveszet Kavulyák. Námesztó. (Pücskér István)

A régi Námesztó képeslapon

Hamulyákok Alsó és Felső Árvában, Esztergom vármegyében

*(Zakamenné, Lokca, Dubova, Hladovka, Hrustin, Pucó,
Pilismarót)*

Az előbbieken röviden már többször szó esett Haamulyák **Márton1**-ről, akiről úgy tartjuk, hogy Námesztón született és 1754-től az első világi tanító volt Zakamennén. Népes családja volt és leszármazottjai részben Alsó- és Felső Árva több településére szétszóródtak illetve áttelepültek Esztergom vármegyébe. A következőkben **Márton1**, **fiai János** és **István3**, valamint unokája, **Antal** családjáról foglaljuk össze mindazt, amit összegyűjtöttünk.

1. Hamulyák Márton1 és családja

Márton1 nem Zakamennén született, úgy hisszük Námesztón, ahol talán már 1712-től, de 1715-től biztosan élt Hamulyák család. Nem tudjuk azt sem, ki volt az apja. Zakamennén halt meg 1804.05. 17-én, a halotti anyakönyv bejegyzése szerint ekkor 78 éves volt. Ennek a bejegyzésnek az alapján 1726 körül szülehetett.

Zakamenne (korábbi neve Klin) iskolatörténete szerint **Márton1** 1754-ben vette át a tanítást Matyasovszky Mátyás plébánostól. Ő volt az első „képzett” tanító Klinben. A kor szokása szerint „kántor-tanító” volt: ő látta el a templom kántori-organista feladatait is. Mindez feltételezi, hogy „magasabb” iskolát végzett, talán gimnáziumot vagy annak legalább grammatikai osztályait. A legközelebbi ilyen iskola a piaristák 1735-ben alapította konviktusos iskolája volt Rózsahegyén, mintegy 40 kilométerre Námesztótól, de

Márton1 a gimnázium meglévő évkönyvei szerint nem tanult ott.

Az 1794. évi canonica visitatio jegyzőkönyve erkölcsös életű, szorgalmas tanítónak és orgonistának nevezi. Ekkor már közel 70 éves.

Zakamennén 1748-ban alapították a plébániát, azelőtt a Zakamennén (akkor még a falu nevéként Kilin vagy Klin volt) születetteket Lokcsán anyakönyvezték. Zakamenne 1748-1762 közötti születési anyakönyvei, illetve az 1748-1778 közötti házassági és halálozási anyakönyvei léteztek, de ma már nem lelhetők fel.

Nem tudjuk, **Márton1** mikor és hol kötött házasságot, első feleségének csak a keresztnévét, a Máriát ismerjük. Életkora alapján amikor Zakamennére került (28 éves), már nős lehetett, sőt gyermeke(i) is lehetett (lehettek). Lehet, hogy ezek a hiányzó adatok az 1711-1756 közötti námesztói anyakönyvekben szerepelhettek, amelyek úgyszintén elvesztek. Későbbi adatokból következtethetünk arra, hogy 1762 előtt (tehát a meglévő zakamennéi keresztelési anyakönyvek előtti időszakban) már két lánya volt, ezek közül Anna 1749-ben születhetett ismeretlen helyen, a másik Rosalia (Rosa) pedig már Zakamennén született. Ők mindketten Zakamennén mentek férjhez. Lehetek még további gyermekei is ezekből az évekből akikről nem tudunk.

Márton1 első házasságából Zakamennén három fiú, **János**, **Márton** és **István3** született. János és István3 tanító lett és családot alapított, róluk később részletesen is szólunk. **Márton** sorsát nem ismerjük, meghalhatott 1777 előtt kisgyermekként.

Márton1 felesége, Mária 1774-75-ben halt meg. Felesége halála után Hamulyák Márton1 rögn újranősült,

1775 decemberében már második feleségével, **Helénával** közösen keresztszülők.

A második házasságból 10 gyermek született, közülük négy (Mihály, Antal, Antal és József) halt meg csecsemőkorban. **Ignác**, **Zsuzsanna** és **Teréz** életéről vannak adataink, a többi, gyermekkorban talán meg nem halt gyermekének (**Jakab**, még egy **János** és **Veronika**) életét nem ismerjük.

Ignácról az utolsó adat, hogy 15 éves korában, az 1790/91-es tanévben Rózsahegyen a piarista gimnáziumba járt, jó tanuló volt. Később nyoma veszett.

Susanna 1797-től Pilismaróton élt, mint Paulovics Mihály felesége. 8 gyermekük volt. Hamulyák Susanna 1851-ben halt meg, életkoraként 78 év szerepel az anyakönyvben. Férje, Paulovics Mihály pár évvel később, 1858-ban hunyt el.

Teréz egy özvegy nemesemberhez, Szárnyay Mártonhoz ment férjhez. Előbb Erdőtkán, majd Turdossinban éltek.

Hamulyák **Márton** 50 évig volt tanító Zakamennén. Feleségével, Helénával egy napon, 1804. 05. 17-én halt meg. Haláluk oka nincs feljegyezve. Egy napon történt haláluk szokatlan, de nem példa nélküli. Azt tudjuk, járvány nem volt akkor Zakamennén. Két árva kisgyermeket hagytak hátra, a 13 éves Jánost és a 7 éves Veronikát. Bizonyára valamelyik idősebb, családos testvérük vagy rokonuk nevelte fel őket, és idővel akár el is kerülhettek Zakamennéről. Nem haltak meg gyerekként és nem kötöttek házasságot Zakamennén. Nevük a közvetlen térség anyakönyveiben később nem bukkan fel (sem Erdőtkán, se Turdossinban, ahol Teréz nővérük élt), További életük ugyan úgy ismeretlen, mint Jakab nevű idősebb testvérüké.

A námesztói Hamulyák családot Márton1 mellett más szálak is fűzték Zakamennéhez. Hamulyák Simon Sophia lánya 1778-ban Zakamennére ment férjhez. Ebben a korban nem volt szokatlan a szomszédos települések fiataljai közötti házasságkötés. Márton1 halálát követően Zakamennén Franczek Márton lett a tanító, akinek felesége Mária a námesztói Hamulyák János lánya volt. Mária 1813-ban meghalt, férje, Franczek újra nősült és 82 évesen, 1855. március 2-án halt meg.

Hamulyák **Márton1**-nél, de leszármazottjainál is tapasztalható, hogy második házasság esetén, nagy korkülönbséggel ugyanaz a keresztnév kétszer is előfordul a gyermekeknél, ami abban a korban elfogadott volt,

Családi adatok

Hamulyák (Chamulák) Márton1 (*1726 k. Námesztó? - †1804.05.17. Zakamenne). Első házasságkötésének idejét, helyét nem ismerjük. Felesége **Mária** meghalt 1774. március - 1775. november között

Gyermekeik

1.1 Anna *1749 k. - †1799.11.07. (50 éves!). 1774. december „virgo Anna”-ként szerepel, mint keresztanya Jacob Gonsorral, akihez később férjhez mehetett. Három gyermekük született

Mária *1775.09.23.- †1777 előtt

Mária *1778.01.07.- †1807.08.16.

Susanna *1783.01.20.- †1783.02.18.

Legidősebb ismert lánya, **Anna** házasságát csak vélelmezzük. Édesanyja halála körüli időpontban, 1774 decemberében Jacob Gonsorral együtt, mint hajadon (az anyakönyvben „virgo Anna” megnevezéssel) keresztszülő a Krnouch házaspár gyerekének keresztelésén. Mint vőlegény és

menyasszony lehettek keresztszülők, ez elfogadott volt a korban. Jacob Gonsornak 10 hónappal később Anna nevű feleségétől született Mária lányának a keresztszülei a Krnouch házaspár volt. Gonsor Jacob más Hamulyák családtagokkal közösen is volt keresztszülő ezekben az években, ami szintén a családhoz tartozását bizonyíthatja. Jacob Gonsor felesége, mulier Anna Gonsor 1799-ben halt meg, életkora a bejegyzés szerint 50 év.

1.2 Rosalia *1760 k. Bérmálták 1777 aug. Alsókubinban (életkora 18 év). Férjhez ment Zakamennén 1779.02.09. (17 éves) férje Mathias Kvacsak, 7 gyermekük volt

Katalin *1786.02.08. - †1791 előtt

Anna *1787.12.25. - †1791 előtt

Katalin *1791.12.22.- †1792.11.18.

Antal *1793.10.06. - †1796.01.15. †

Antal *1796.03.10. - †1796.03.03. 7 órát élt

Katalin *1797.03.21. - †1797.03.24.

János *1798.06.10.

János fiúk születésétől kezdve sem Rosalia, sem férje nem szerepel a zakamennei anyakönyvben keresztszülőként és haláluk sem szerepel. A család 1800 körül elköltözhetett Zakamennéről.

1.3 János *1763.07.18. - †1808.02.24. Pilismarót. Tanító, felesége Radits Anna, 6 gyermekük született

Ágnes *1787.01.21 - 1788.01.23.Mogyorósbánya

János *1794. 04. 07. Izsa

Anna *1796. 12.17 Izsa

Terézia *1802.02.06. Pilismarót

Fülöp *1805.11.25. - †1806.06.23.Pilismarót

Johanna (posthuma) *1808.07.08. Pilismarót

János családjáról részletesen lásd lejjebb. Megjegyezzük, Márton1-nek második feleségétől, Helénától 29 évvel később született egy fia, akit szintén János névre kereszteltek.

1.4 Márton *1765.11.02. (meghalhatott 1777 előtt)

1.5 István3 (Ignác) *1766.12.09.- †1830.01.04. (tanító Dubován, lásd lejjebb)

Márton1 második felesége **Heléna** Esküvő időpontját nem ismerjük, 1775 decemberében már a felesége. Helena született 1752 körül, meghalt férjével egy napon 1804.05.17 (52 éves, Ludi rectrix).

Gyermekek

1.6 Ignác *1776.10.12. 1790/791-ben gimnazista Rózsahegyén, utána nyoma veszett

1.7 Susanna *1778.01.21. - †1851.11.26. Pilismarót Férje Paulovics Mihály (született Dömös, 1772? – meghalt 1858 Pilismarót). 8 gyermekük született Pilismaróton:

Mihály *1797.02.07.

József *1798.03.12.

Károly *1801.08.08.

János *1803.06.20.

Mihály *1810.02.24.

Veronika *1811.03.02.

Mihály *1813.01.20.

Terézia *1815.10.06.

Biztosra vesszük, hogy Susanna János bátyja révén került le Zakamennéről Esztergom megyébe. Esküvőjét nem találtuk meg, ebből a korból a pilismaróti házasságkötési anyakönyv elveszett. Susanna családjával már pár éve Pilismaróton élt, amikor János odakerült tanítónak. Susanna

férje rokona volt a híres Bozóky Mihály helybeli kántor-tanítónak, majd 1800-tól jegyzőnek

Gyermekeik.

1.8 Jakab *1779.07.02. ???

1.9 Teresia *1781.02.25. †1843 után. Férjhez ment Zakamennén 1800.11.26. férje viduus Dom. Márton Szárnyay nobilis. Erdőkán, majd 1810-től Turdossinban éltek. Férje meghalt 1836-ban Szárnyán (ma Podszarnie, Lengyelország) 11 gyermekük volt

Eszter *1802.01.25. 1822 férje Lehoczky Pál

Christina *1803.01.18.

Antal *1803.12.19.

Helena *1804.12.03. - †1805.02.16

Julianna *1806.01.12. - †1806.07.31.

Justina *1807.06.03. - †1807.08.22.

Justina *1809.07.16.

Ferenc *1810.12.06. Turdossin - †1812.03.30.

Viktor *1813.12.27. - †1820.06.06

Felix *1815.03.26.

Ferdinánd *1816.10.19. Turdossin - †1817.

07.04. Turdossin

1.10 Mihály *1783.09.18. - † 1787.10.05.

1.11 Antal *1785.04.29. - † 1785.10.16.

1.12 Antal *1786.12.17. - † 1787.10.12.

1.13 József *1789.01.07. - †1790.05.24.

1.14 János *1791.12.28. - †???

1.15 Veronika *1797.03.02. - †???

Hamulyák Márton1 két házasságából összesen 15 gyermekéről (közülük négy biztosan meghalt kisgyermekként) és 43 unokájáról tudunk. Mint írtuk, első házasságából 1762 előtt születhettek további gyermekei is.

Márton1 fiúági leszármazottjai nem bukkannak fel Zakamennén az 1800-as években sem házassággal, sem halálozással.

2. Hamulyák János, Márton1 fia és családja

Hamulyák János Zakamennén született. Érdekességként megjegyezzük, édesapjának, Márton1-nek második feleségétől, Helénától 29 évvel később született még egy János nevű fia.

János 1786-ban már tanító volt az Esztergom vármegyében lévő Gyermelyen. Nem tudjuk hol, melyik gimnáziumban tanult. Az esztergomi gimnázium történetéből tudjuk, hogy az 1780-as években a diákok a gimnázium teljes elvégzése után, de már korábban is, csupán az első három év grammatikai osztályát befejezve nagy számban helyezkedtek el tanítóként, jegyzőként a közeli falvakban. Lehet, hogy János is ezek között volt, ellenőrizni nem tudtuk, mert a gimnázium évkönyveit nem találtuk meg. (*Vojnits Döme: Az esztergomi káptalan iskola és gymnasium története. Esztergom, 1895. Vojnits szerint az évkönyvek megvannak a Magyar Országos Levéltárban*).

János 1786. október 6-án a szomszéd faluban, Szomoron kötött házasságot, az anyakönyvi bejegyzésben szerepel, hogy Árvából származik: „*Joannes Hamulyák ex Comitt. Arvaensis Ludi Rector Gyermeliensis Ann 22.*”

Házasságából első gyermekét, Ágnest, aki mindössze 3 napot élt, 1788 januárjában Sárisápon keresztelték. Hamulyák János ekkor már a Sárisáp melletti Mogyorósbányán volt jegyző. János családjával hamarosan továbbköltözött a szomszédos Komárom-megyei Izsa községébe, ahol 1792-ben feleségével már keresztszülők voltak. Úgy hisszük, Izsán is tanító, esetleg jegyző lehetett. Izsán két gyermekük született.

János 1802-ben, Teréz lánya születésekor a pilismaróti anyakönyvben mint helybeli tanító szerepel. Elődje, Bozóky

Mihály kántor-tanító 1800-ban jegyző lett, valószínűleg az ő helyére került Pilismarótra.

Feltételezzük, ebben szerepe lehetett az akkor már Pilismaróton élő húgának, Zsuzsannának, akinek férje Paulovics Mihály rokonságban volt Bozóky Mihállyal. (Lásd L. Kecskés András: Bozóky Mihály kántor élete és munkássága Esztergom - Vác 2017)

Jánosnak Pilismaróton Teréz után született Fülöp fia és Johanna lánya. Gyerekei keresztszülei Bozóky Mihály és felesége, Paulovics Veronika volt.

Családi adatok

Hamulyák (Hamulák) János *1763.07.18. Zakamenne - †1808.02.24. Pilismarót (42 éves) Esküvő 1786. 10. 06. Szomor, felesége **Radits Anna**, házasságkötéskor 16 éves.

Gyermekeik

2.1 **Ágnes** *1788.01.21 - †1788.01.23.Mogyorósbánya

2.2 **János** 1794. 04. 07. Izsa

2.3 **Anna** 1796. 12.17 Izsa

2.4 **Terézia** *1802.02.06. Pilismarót

2.5 **Fülöp** *1805.11.25. - †1806.06.23.Pilismarót

2.6 **Johanna** (posthuma) *1808.07.08. Pilismarót

A gyermekek közül János, Anna és az utószülött Johanna valamint özvegyének további sorsát nem ismerjük. János és Anna nem szerepel Izsán a halotti anyakönyvben.

Hamulyák Jánosnak házasságkötése után pár hónappal, 1787 január 17-én Szomoron egy házasságon kívüli Éva nevű lánya született a szomori Rosa Kratoquillától. A kislány mint „spuria”, Johannes Hamulyák mint „pater comprobatus” szerepel az anyakönyvben. Lehet, hogy ez volt az oka Mogyorósbányára költözésének.

3 Hamulyák István³, Márton¹ fia és családja

Hamulyák István³ (Ignác) Zakamennén született, és apjához hasonlóan szintén tanító lett. Az 1790-es évek elején Lokcsán élt. Felesége, Lipnicsán Sophia 1769.09.14.-én Ljeszeken született, ami akkor Trsztena filiája volt. Lokcsán is élt Lipnicsány család, feltehetően rokonságban álltak a Ljeszeken élő Lipnicsánokkal, azok révén ismerkedhettek össze. Az esküvő a lányos háznál, az akkor már Csimhova filiája Ljeszeken volt, 1789. február 16-án.

Hamulyák István³ minden bizonnyal az 1789. márciusában meghalt Dlucholutzky tanító helyére került Lokcsára (Martin Dlucholutzky rector ex Lokcsa, 1747-ben már tanító, meghalt 1789. március 30. 79 évesen, felesége Katalin 62 éves, már 1788-ban meghalt). 1790. augusztusban már keresztapa Lokcsán. 1792-ben a Hrustinhoz tartozó Babinban keresztszülő, a bejegyzés szerint „Stephanus Hamulak ludi rector Lokcsensis”, tehát tanító volt

Lokcsán két gyermekük született: Antal fia Hrustinban lett tanító. Vele és családjával lejjebb önállóan foglalkozunk. Anna Mária lánya felnőve Dubován ment férjhez Zajatz Jánoshoz, majd özvegyasszonyként Kubaszák Andráshoz.

István³ 1796 elején feleségével még keresztszülők voltak Lokcsán, ezután kerülhetett át tanítónak Dubovára (Parasztdubova, [szlovák neve](#) Sedliacka Dubová).

A házaspárnak Dubován további 6 gyermeke született, az utolsó gyermek születésénél Sophia már elmúlt 45 éves! A Gyermekei közül kettő (József, és Teréz) kisgyermekként meghalt, de lehet, hogy ez volt a sorsa Jánosnak és Mártonnak is.

Dubován született **István4** fia Vácott elvégezte a teológiát, és váci egyházmegyes pap lett. 1822-ben Magyarnándoron (Nógrád megye) volt káplán, 1837-től Szentmártonkátán, majd 1840-től Csányteleken (Csongrád megye) volt plébános haláláig. Szlovák népköltészetet gyűjtött, a bernoláki nyelvírányzathoz tartozott. Jelentős éremgyűjteménye is volt. Egyes kutatók a szlovák nyelvújító Hamulyák Márton unokatestvéreként tartják számon.

Veronika lánya Hrustinba ment férjhez a soltész családból származó Stephan Hutirához, majd annak halála után második férje Stephan Tartsak volt. Mindkét házasságából születtek gyermekek.

Hamulyák **István3** orgonista-kántor is volt. Mint kántor rendszeresen végzett temetési szertartásokat Dubován és az ottani plébániához filiaként tartozó olyan falvakban, ahol nem volt helyi tanító. Elsősorban kisgyermeket temetett. Az ilyen tevékenység megszokott és elfogadott volt olyan plébániáknál, amelyekhez nagyon sok település tartozott, valamilyen ok miatt (például járvány) egy időben sok haláleset volt, netán a plébános idős kora, vagy betegsége miatt a temetési szertartást nem tudta elvégezni.

Hamulyák **István3** felesége, Sophia Dubován halt meg, 1829.04.20-án, a halotti anyakönyv bejegyzése szerint 61 éves korában (ezek szerint 45 éves korában szült utoljára!) Hamulyák István3 *Ludi rector* meghalt †1830.01.04-én, a halotti anyakönyv bejegyzése szerint 64 éves korában. Halálánál a „megfagyott (gelavis)” bejegyzés szerepel. Matkovics József plébános temette el. Két nappal korábban még Kriván temetett.

Az 1829/30-as tél az egyik legkeményebb tél volt egész Magyarországon, november közepétől március végéig

hatalmas hó borította az országot. A Pressburger Zeitung tudósítója szerint „irtóztató nálunk a tél keménysége, a hó a városban is térdig ér, az utasok elakadnak, nem tsuda, hogy reggelként embereket találunk megfagyva, ami a vidéki utakon még gyakrabban megesik.”

Hamulyák **István3** ennek a kemény télnek az egyik áldozata volt.

Családi adatok

Hamulyák István3 (*1766.12.09. Zakammenne - 1830.01.04. Dubova) Házasságkötés 1789. február 16. Ljeszek, felesége **Lipnicsán Sophia** született 1769.09.14 született Ljeszek (apja Joannes, anyja Anna Kubeckova). Felesége meghalt †1829.04.20-án, Dubova.

Gyermekeik

3.1 **Antal** *1790.09.22. Lokcsa – †1859.01.13. Pucó

Tanító, részletesebben lejjebb

3.2 **Anna Mária** *1794.01./10?/ Lokcsa - †1865.01.02. Dubova Első férje 1812.05.30. Zajatz János, Dubova, ahol akkor már apja volt a tanító. Zajatz János †1840.12.04. Második férje 1846.08.10. Andreas Kubaszák. Az első házasságából 9 gyerek született.

Gyermekeik

Mária *1813.10.04.

Teréz *1816.10.01. - † gyermekként

József *1819.09.23.

András *1821.11.29.

János *1824.01.15.

Teréz *1826.04.19.

Anna *1829.10.28.

György *1834.04.16.

István *1836.09.16.

Hamulyák **István3**-nak Dubován 6 gyermeke született:

3.3 **István4** r.k. lelkész *1797.01.31-†1841.05.01.

Csanytelek, ahol plébános volt, sírja ma is megvan.

3.4 **Veronika** *1799.04.27. Házasságkötése 1817.02.10.

Hrustinban, férje Stephan Hutira scultetus, †1833.06.03

Hrustin,

Gyermekeik

Teresia *1818.12.01. - † gyermekként

Josephus *1820.01.31.

Joannes *1822.01.31. - † gyermekként

Maria 1824. 01.25.

Anna *1826.01.29.

Teresia *1827.10.18.

Joannes *1829.06.15.

Susanna *1831.06.23.

Második férje 1833.09.29.k. Stephanus Tarts(cs)ak

(†1843.12.11.)

Gyermekeik

Stephanus *1834.08.30. - †1835.01.14.

Andreas *1836.06.16.

Stephanus *1840.08.30.

3.5 **József** *1805. 01.27. - †1805.10.08.

3.6 **János** *1807.01.30. - †???

3.7 **Márton** *1811.01.29. - †???

3.8 **Teréz** *1814.10.26.- †1816.11.27.

István3 János és **Márton** fiai nem szerepelnek az 1820-ban Dubován bérmáltak között, ezért arra gondolunk, korábban meghaltak. Dubován nem szerepelnek a halotti anyakönyvben és házasságot sem kötöttek Dubován 1831-ig. A tanító 1835-ben Stephanus Stephanides volt, a námesztói Joannis Stephanides tanító fia.

4 Hamulyák Antal, István3 fia és családja

Hamulyák Antal Lokcsán született, apjához hasonlóan tanító lett. Nem tudjuk róla sem, hol tanult. született. Házasságkötésekor, 1812-ben már édesanyja szülőfalujának szomszédságában lévő Hladovkán volt tanító. Alsókubinban az ott született Nickel Máriával kötött házasságot 1812 februárjában.

A házaspárnak Hladovkán két gyermekek született, Mária és Anna, 1813-ban és 1815-ben.

Hamulyák Antal 1817. május 26-án, mint helyi tanító, már Hrustinban volt keresztapa. Antal előtt Matthias Házy ludi rector (1812) és Andreas Hamornik (1814) volt Hrustinban a tanító. 1817-februárjában már Hrustinban élt Antal Veronika nevű húga is, aki akkor lett a tekintélyes helyi soltész családból származó Stephan Hutira (Hutyra) felesége.

Nikel Máriát két lányával, Máriával és Annával együtt bérálták Hrustinban, 1820-ban, ekkor 28 évesként szerepel.

A Vizitációs jegyzőkönyvekben (1820 és 1833) Antal orgonista és harangozó is volt. 1833-ban az iskola a vizitációs jegyzőkönyv szerint egyszerű fiú-lány alapiskola volt, amely a plébániához épített egy teremből állt.

Az orgonista is a plébánián lakott, feltehetően egy melléképületben.

Hamulyák Antal neve nem szerepel az 1828. évi országos összeírásban.

Hamulyák Antalnak Hrustinban további négy gyermeke született, ezek közül kettő (József Miklós és Susanna) gyermekkorában meghalt.

Az 1823-ban született József sorsát nem ismerjük, Terézia 1843-ban Pucón ment férjhez.

Hamulyák Antalnak 1835. február-július között született Susanna lánya, (ez a két oldal hiányzik az anyakönyvből). 1835 márciusában meghalt 12 éves József fia.

Hamulyák Antal felesége, Nickel Mária 1835.11.20-án halt meg, A halotti anyakönyv bejegyzése szerint halála előtt szentségekben részesült, tehát nem hirtelen halállal halt meg. Temetése után mégis hamar felmerült a gyanú, hogy gyilkosság áldozata lett.

1835. december 17-én Hamulyák Antal felesége meggyilkolásának gyanújával börtönbe került. A bűnügyi vizsgálat során Hamulyák Antal ártatlannak bizonyult és szabadon engedték. Visszatért Hrustinba és hamarosan újra nősült. 1837. január 24-én mint hrustini lakos kötött házasságot Bellán (Trencsén megye) Pironcsák Susannával. Hrustinban halt meg Susanna lánya 1837 őszén.

Hamulyák Antal szabadulása után újra jelentkezett Hrustinban a tanítói állásra. Saliga András plébános a Szepesi püspökség állásfoglalását kérte újraalkalmazása ügyében. A Püspökség a plébánosra bízta a döntést, ugyanakkor felajánlottak Hamulyák Antal számára irodai munkát a püspökségen is.

Saliga plébános azonban a hrustinai tanító fiát, Jan Lángot nevezte ki tanítónak. (lásd Stefan Šmihel Dejiny Hruština 21. část Učitelia /Hrustin, 2007/2/)

Hamulyák Antal második feleségével rövid ideig Námesztón élt (talán kiegészítő tanító volt?). Ott született első közös gyermekük, Franciska 1838 tavaszán.

A következő évben Hamulyák Antal Alsókubin közelében lévő Pucón lett tanító, ahol elődje, a 65 éves Joannes Ozima 1839 januárjában meghalt. Pucón további két gyermeke, Mária és Antal Károly született.

Hamulyák Antal felesége halála után még 1858-ban harmadszor is megházasodott, elvette a helybeli 25 éves Kohut Katalint. Házasságkötése után két hónappal, 1859 január elején meghalt. Utódja a tanítóságban Alexius Langer volt.

Családi adatok

Hamulyák Antal (1790.09.22. Lokcsa – 1859.01.03. Pucó). Első házasságkötése 1812. 02. 04. Alsókubin, felesége **Nikel Mária** (1791.11.08. Alsókubin - 1835.11.20. Hrustin)

Gyermekeik

4.1 Mária *1813.01.15. Hladovka - †1831.06.04. Hrustin, kolera. 1820-ban bérmálták Hrustinban, ekkor 8 évesként szerepel. Alig múlt 14 éves, amikor 1827.01.22. férjhez ment, férje Mathias Hutira.

Gyermekük

Mária *1830.02.15.

4.2 Anna *1815. 04.07. Hladovka – †1845.12.27. Vasziló. Bérmálták Hrustinban 1820-ban (5 éves). Anna 1833-ban bérmaanya volt Hrustinban. Férje 1831.07.05. Joseph Drubnar alias Ruzsonyik (†1845.06.18. Vasziló) tanító volt. Második gyereknél a szülők Joseph Ruzsonyik és Chamulak Anna, harmadiknál ismét Drubnár, Halálakor Anna Ruzsonik 34 éves

Gyermekeik

Terézia *1833.09.29. - †1834.02.20.

Mária *1835.01.19. - férje 1860.09.04. Josephus Hubembek docens in Vaszilo

József *1837.10.22 - felesége 1862.02.18. Rosa Vostjak

4.3 József Miklós*1818.12.06. - †1819.12.10. Hrustin

4.4 József *1823.02.09. - †1835.03.09. Bérmálták 1833-ban Hrustinban

4.5 Terézia *1826.11.05. Hrustin, esküvő Pucón,
1843.02.06. férje Joannes Matlak

4.6 Susanna *1835.I. félév - †1837.10.17. Hrustin

Antal második házasságkötése 1837.01.24. Bella
(Trencsén megye), felesége **Pironcsák Susanna** született
1816.01.22. Bella, meghalt 1858.06.18. Pucó, 41 éves
korában.

Gyermeikeikl

3.7 Franciska *1838.03.19. Námesztó (keresztapja
Andreas Zsankovszky ludi rector) - †1866.08.20. Hutty.
Esküvő 1852.11.22. Pucó, férje Martincsák János ludi rector
Hutty.

Gyermekeik

Antonius Joannes *1855.01.24.

Ignatius *1857.03.08.

Franciscus Carolus *1859.04.28.

Vincentius Edvardus *1863.03.19.

Daniel *1865.07.14.- †1868.05.19.

3.8 Mária *1840.02.27. Pucó - † 1889 után Námesztó
Esküvő Pucó, 1857.02.23. férje Antonius Machay
(*1830. 09. 29. Jablonka-- †1905. 05. 20. Námesztó)
docens Szlancán, majd Námesztón. Mária 1876-ban
bérmaanya volt Hrustinban.

Gyermekeik

Antonius *1858.01.20. - †1868.05.01.

Franciscus *1860.06.05. megnősült, Veszele

Paulus Gaspar *1864.01.03.

Mária *1868.02.05.

David Silvester *1870.12.31.

Antonius Nikodemus *1872.09.16.- †1873.05.21.

Vendelinus Lucas *1874.01.19.

Valentinus *1877.01.07. - †1879.09.09.

3.9 Antal Károly *1848.06.03. - † 1848.08.04. Pucó

Antal harmadik házasságkötése 1858.10.06. Pucó.

Felesége **Kohut Katalin**, aki két hónap múlva özvegyen maradt.

*

Nem ismerjük ugyan Hamulyák **Márton1** fiai **Márton**, **Jakab**, **Ignác** és **János** (1.4, 1.6, 1.8 és 1.14) és Hamulyák **János** fia **János** (2.2) valamint Hamulyák **István3** két fia **János** és **Márton** (3.6 és 3.7) sorsát, de valószínűsíthető, hogy gyermekkorukban mind meghaltak. Ha így van, akkor a Hamulyások zakamennői ága Hamulyák Antallal férfi-ágon minden bizonnyal kihalt.

A régi Hrustin képeslapon

Hamulyások Tolnában, Baranyában, Somogyban

Az 1780-as évek közepén Tolna megyében felbukkan egy Hamulyák István, majd pár évvel később István közelében egy Hamulyák József. A századfordulót követően mindketten átkerültek Baranya megyébe. Pécssett 1833-ban 80 éves korában halt meg egy Kubányi Józsefné Hamulyák Mária. Hamulyák István örökösödési irataiból tudjuk, hogy ez a három Hamulyák, **István2**, **József** és **Mária** testvérek voltak. Valamennyiük családnéve többféle írásformában (pl. Hamulák, Homolák, stb.) is ismert.

Az előzőekben ismertetett námesztói születési anyakönyv adatai szerint a 18. század közepén Námesztón élt több Hamulyák házaspár közül csak az idősebb Hamulyák István1-nek (1726 k.-1806) és feleségének, Rosáliának (1730 k.-1796) voltak István2 és József nevű gyermekei is, akik nem haltak meg, nem kötöttek házasságot és nem születtek gyermekeik Námesztón. Mária születése és házasságkötése időpontját a korai anyakönyvek elkallódása miatt csak más adatokból következtetjük (1757 előtt kellett születnie, és bizonyára a kor szokása szerint már 1778 előtt férjhez ment), de az ő testvéri mivoltát is igazolja Hamulyák István örökségének ügye. Mivel István minden gyermeke meghalt, teljes vagyonát öccse, József elsőszülött fiára, Antalra hagyta, aki 1839-ben egy iratban Hamulyák Istvánt "Patruí mei"-ként említi (patruus: az apa fiútestvére). Az örökségért Hamulyák Mária egyik fia, Kubányi József is jelentkezett.

Ezért vesszük egészen biztosra (bár kétséget kizáróan bizonyítani nem tudjuk), hogy mindhárman Námesztón születtek Hamulyák István1 gyermekeiként.

Közismert, hogy Árvából a 18. század folyamán állandó volt az elvándorlás, a kevés és gyenge termőföld eltartó képessége korlátozott volt, az iskolázottak pedig nem találtak képzettségüknek megfelelő munkahelyet. Véleményünket azonban ennél az általános jelenségnél meggyőzőbb érvekkel is tudjuk igazolni

- Hamulyák István és József születése szerepel a námesztói anyakönyvben. István anyakönyvben szereplő életkora házasságkötésekor és halálakor megfelel a születési időpontjának (a szolgálati nyilvántartásaiban ennél 3 évvel idősebb). József életkori megjelölései pár évvel ugyan eltérnek (házasságkötésekor 3 évvel fiatalabb, halálakor 2 évvel idősebb), ez azonban az adott kor megszokott pontatlanságának tekinthető. Mária a halálakor bejegyzett életkora (80 év) szerint lehetett idősebb Hamulyák István1 és Rosalia lánya.
- Hamulyák István felvidéki származására utal szlovák nyelvtudása, amelyet a Vallásalap Pécsváradi Közalapítványi uradalmának szolgálati lapja igazol. Felvidéki kötődését igazolhatja az is, hogy előfizetője volt Safarik: *Geschichte der slavischen Sprache und Literatur* (Ofen, 1816.) könyvének.
- A námesztói Hamulyák családra jellemző volt, hogy fiúgyermekük közül többet „tanítottak”, volt közöttük több tanító, pap, gazdasági tisztviselő.
- Tudunk más példát is a Hamulyák családból arra, hogy elhagyták szülőföldjüket. A Zakamennén tanító Hamulyák Márton János nevű fia tanító és jegyző lett Esztergom megyében, és Susanna nevű húga is Esztergom megyébe ment férjhez.

Úgy hisszük, arra is van elfogadható magyarázatunk, a Hamulyák testvérek miért pont Tolna megyébe kerültek.

Hamulyák **István** Budán, a Nagyszombatból odaköltöztetett egyetem gimnáziumában tanult az 1780-as évek első felében. A gimnázium III. grammatikai osztályában (1784) osztálytársa volt Grabarits Antal (sz. 1769. október 23. Fadd), akinek apja, Grabarits Lázár volt akkor a pécsváradi uradalom prefektusa. Feltételezzük, ezen kapcsolat révén került Hamulyák István 1784 nyarán írnoknak a szerzetesrendek feloszlásakor létrehozott Vallásalap Pécsváradi Közalapítványi uradalmához. Ennek az uradalomnak a jövedelme az akkor már Budán működő Egyetem (és ezzel a hozzá tartozó gimnázium) eltartását szolgálta, tehát a gimnáziumnak egyébként is létezhetett valamiféle kapcsolata a pécsváradi uradalommal: Lehet, hogy ennek révén segítették végzős diákjaik elhelyezkedését az uradalomnál.

István már a Tolna megyei Mágocson (korábban pálos birtok) szolgált, amikor állást szerezhetett öccsének, **Józsefnek** a Mágocshoz közeli Döbrököz-Szarvasd pusztán.

Kubányi Józsefné **Hamulyák Máriáról** csak annyit tudunk, hogy 80 éves özvegyasszonyként 1833.03.21-én Pécsen halt meg, ahol akkor öccse, István és sógornője, József özvegye is élt. Feltételezzük, hogy az 1822 óta özvegy és gyermektelen István vette magához, vagy egyéb formában gondoskodott róla. Máriának halálakor 2 élő gyermeke volt, az egyik Újvidéken élt.

Jó pár évvel Hamulyák István halála után, 1845. szept. 29-én kelt hivatalos megkeresésében Újvidék városa érdeklődött Pécs város hatóságánál, hogy néhai Hamulyák István végintézésében szerepel-e Kubányi József újvidéki cipészvarga. Nem szerepelt. Később, 1853-ban Kubányi József cipézmester és felesége, Anna eladták házukat és nyomuk

veszett, talán elköltöztek Újvidékről. Mária másik gyermekéről semmit se tudunk, nincs nyoma István örökségével kapcsolatban se, lehet, hogy akkor már nem is élt.

1. Hamulyák István² (1764 Námesztó - 1838 Pécs)

Hamulyák István 1781-1784 között elvégezte Budán a Királyi Egyetemi Gimnáziumban a grammatikai I-III. osztályt, az úgynevezett „latin iskolát”. A tantervben a latin mellett a német és magyar nyelv oktatása is szerepelt. (Értesítők: *Materia ... Archy Gymnasii ... Budensis* 1782, 1783 és 1784)

A Vallásalap Pécsváradi közalapítványi uradalmának iratai szerint 1783. VIII. 1-től gazdasági írnok volt Pécsváradon. Ez feltehetően a gimnázium nyári szünete alatti (augusztusban kezdődött a nyári szünet, a következő tanév pedig november elején kezdődött) munka volt, mert István az 1783-84-es tanévben a gimnázium III. osztályát végezte. 1784-től 40 évig volt a pécsváradi uradalom különböző birtokain, egyre feljebb lépkedve a szolgálati ranglétrán: 1784-1787 írnok, Pécsvárad, 1787 március -1789. január számadó ispán Mágocs, 1789. január.-1799. január számtartó Mágocs, 1799. május -1814. március számtartó Versend, 1814. júliustól 1824-ben történt nyugdíjba vonulásáig tisztartó Bozsok. 1796-ban nemesi címerlevélért folyamadt, de nem kapta meg.

Hamulyák István nyugdíjba vonulása után Pécssett élt. Az Egyetemi Alaptól kapott évi 600 forintos nyugdíja nagyon komoly jövedelem volt. Egyébként is vagyonos embernek számított, Pécssett több háza és nagy szőlői voltak. Mivel nem volt élő gyermeke, végrendeletileg jelentős vagyonának általános örökösévé unokaöccsét, Hamulyák Józsefnek Antal nevű fiát tette meg.

6 S. B. 1349/1791

Sendit veta Helyekben Dorintt Magyar post 1791

Helyekben	Pozsony	Helyekben	Helyekben	Helyekben	Helyekben
Ratio trivia	2. Boly Ela V. Boly V. Boly	2. Boly Ela V. Boly V. Boly	2. Boly Ela V. Boly V. Boly	2. Boly Ela V. Boly V. Boly	2. Boly Ela V. Boly V. Boly

Hamulyák István szolgálati lapja nyelvtudásával 1791

Családi adatok

Hamulyák (Hamulják) István *1764.08.12. Námesztó - †1838.09.06. Pécs, (75 éves) Halála oka hidegglelés. Eltemették a pécsi Ferences templom kriptájában, ott nyugszik ma is.

Házassága 1788. június 2. Mágocs (24 éves) Felesége Petrezsill Rozália (20 éves) Eskette Bregovics György döbröközi plébános, a háromszori hirdetés alól alispáni felmentése volt. Tanú a mágocsi plébános és a döbröközi káplán volt. Apósa Petrezsil György mágocsi tisztartó.

Felesége Petrezsill Rozália született 1767.10.12.

Mágocs, meghalt 1822.03.02. Palotabozsok

Gyermekeik

István József (*1792. dec. 25. - †1795.01.05. Mágocs)

keresztapa Bartos József alszolgabíró

Anna Rozália (*1794. máj. 31. - †1798.03.29. Mágocs)

keresztapa Bartos József alszolgabíró

2. Hamulyák József (1767 Námesztó – 1805 Döbrököz)

Családi háttere alapján feltételezzük, hogy az 1780-as évek közepén gimnáziumba járt, ennek megfelelően valamiféle „hivatalt” viselt. Erre utal felesége származása (a régi nemesi Gundy család nem adta volna hozzá lányukat egy földműveshez vagy kétkezi mesteremberhez), esküvői tanúi (az egyik István bátyja apósa, a tekintélyes Petresill György mágocsi tisztartó volt), valamint Gergely fia halálózási anyakönyvi bejegyzése 1804-ből, ahol a „G.D: Josephus Homolák” (G.D. = Generosus Dominus = tekintetes úr) megnevezés szerepel. Feltételezhető, hogy bátyja, István segített neki állást találni a Mágocs közelében lévő Döbröközön, pontosabban az ahhoz tartozó, pár kilométerre

lévő Szarvasd pusztán. Ennek időpontját nem ismerjük, de úgy gondoljuk, Istvánnak pár évre szüksége volt ahhoz, hogy maga is gyökeret eresszen új környezetében és segíthessen testvérének is letelepedni a Dunántúlon. Ezért úgy hisszük, erre házasságkötése, 1788 után került sor, amikor már József is elmúlt 20 éves. Adatszerűen csak annyit tudunk, hogy József 1792 februárjában házasságkötésekor Szarvasd pusztai lakosként szerepel.

Nem tudjuk, mi volt Hamulyák József foglalkozása. Tanító vagy jegyző nem lehetett Döbröközön, hiszen nem ott lakott. Szarvasd pusztája az ozorai (azon belül a dombóvári) Esterházy uradalomhoz tartozott, tehát lehetett az uradalom alkalmazottja, talán valamilyen gazdasági tisztviselő. A Fraknón őrzött Esterházy hercegi levéltár uradalmi iratai között azonban nem bukkan fel József neve, 1795-ben Szarvasdon uradalmi alkalmazottként mindössze egy mezőőr (campi custos, Ludwig Árpás) és egy méhészt (apiarius, Michael Király) szerepel.

Lehet, hogy a dombóvári Esterházy uradalom Magyar Országos Levéltárban meglévő irataiban felbukkanhat a neve, ott nem kerestük.

A házaspárnak 4 gyermeke született, mindegyiket Döbröközön keresztelték. Gergely fia születése (1801) után valamikor Pécsre költözött. Gergely fia már Pécsen halt meg 1804-ben. Mint említettük, az anyakönyvi bejegyzésben az apa neve előtt a G.D. (Generosus Dominus) van feltüntetve. Nem tudjuk, mivel foglalkozott. Felmerült a pécsi Káptalannál történt alkalmazása, de neve a Káptalan gazdasági iratai között nem szerepel.

Nem tudni, hivatalos, vagy magán ügyben ment vissza 1805 márciusában Döbröközre, ahol váratlanul hunyt el.

Családi adatok

Hamulák (Hamulák, Homolák, Homolák) **József**
született *1767.09.09. Námesztó - meghalt †1805.03.09.
Döbrököz (40 éves, pécsi illetőségű, váratlanul).

Házasság kötés

1792. február 6 Gölle. (Josephus Homolakÿ Szarvasd
(Szarvasd puszta, ma Új-Dombóvár) Ann. 21. et Elisabeth
Gundy Gelle An. 19 Tanuk Perill. Dom. Georgius Petresil et
P.D. Ignatius Veghoffer?)

Felesége: Gundy Erzsébet született Gölle, 1773. 11.18.
(Elisabeth, filia Joannes Gundy et Éva Kálló Parentes Dom. et
Perill. Joannes Lócsandy(?) et Domina Magdaléna Vjhetessy?)
meghalt: 1844.01.23. Erzsébet, Homolák József özvegye, 71
éves, hirtelen halállal (Pécs, Székesegyházi Akv.)

Gyermekeik (valamennyi a döbrököz, rk. plébánia
anyakönyvében)

1. **Erzsébet** *1793. január 10. - †1870. május 8. Vaskút.
(Filia Josephus Homola et Elisabetha Gundi)
keresztszülők Petresil Daniel és Thenyin(?) Teréz. A
következő adatot Erzsébet életéről 1822 novemberéből
ismerjük, amikor férjével, a sükösdí kántor-tanítói
családból származó Jánosi Józseffel (sz. 1780.03.04.
Sükösd, apja Pál), Bóly mezőváros jegyzőjével
keresztszülők Bólyon. Pár hónappal később ott
született Ferdinánd nevű fia (1823.02.04 Bóly), az
anyakönyvben azonban Jánosi József apánál a „pater
nutricius”, nevelő apa (vagyis nem vérszerinti apa)
megjegyzés szerepel. A gyermek Ferdinánd valamikor
1832 előtt meghalt. Erzsébet ismeretlen időpontban
elhagyta férjét, és együtt élt Lánycsokon az özvegy
nemes Cseh Antal vármegyei komisszárral (hadi

biztossal), akinek felesége 1827-ben halt meg. Erzsébetnek Cseh Antaltól két gyermeke született: Mária 1830.12.25. akit Mohácson kereszteltek, majd Ferdinánd 1832.10.10. akit Lánycsokon. Az egyháziilag rendezetlen házastársi kapcsolat ellenére meghökkenítő módon mindkét gyermeket „törvényesként” anyakönyvezték.

Cseh Antal Lánycsokon halt meg, 52. életévében, 1835 Szent András hava 11.-én. A halotti anyakönyv bejegyzése szerint özvegy volt (együttélése Erzsébettel kánonjogilag nem minősült házasságnak, Erzsébet nem is volt „szabad állapotú”, hiszen férje élt) és 3 gyermeket hagyott hátra. Utolsó kenetet nem, de feloldozást a helyi plébánostól kapott halála előtt. Cseh Antal halála után a gyermek Ferdinánd egyházi jogi minősítése megváltozott. Az történhetett, hogy Cseh Antal halála után a házasságából származó három gyermeke, mint örökösök megtámadták az anyakönyv „törvényes” bejegyzését, ami alapján a gyermek Ferdinánd is igényt tarthatott Cseh Antal örökségére. A fellépés eredménnyel járt: a lánycsóki anyakönyvben utólag jegyezték be az „*illegitim*” bejegyzést, ugyanakkor az apa megnevezésénél Cseh Antal nevét áthúzták és föléje a téves Ferdinandus Jánosi nevet írták.

Cseh Mária törvényes minősítése megmaradt a mohácsi anyakönyvben.

Erzsébet férje, Jánosi József 1836.04.24-én halt meg Bólyon, az anyakönyv szerint hátrahagyta feleségét, Homulyák Erzsébetet, de gyermekeket nem. Megjegyzésben szerepel „*feleségétől elhagyatott volt*”.

Erzsébet mindhárom gyermeke születésénél Homolak Erzsébet néven szerepel.

Cseh Antaltól született gyermekei közül Mária sorsát nem ismerjük. Ferdinánd (később Nándor) a Jánosy nevet viselte. 1851-ben lett másodtanító Vaskúton, és 36 év után tanítóként ott ment nyugdíjba. 1873-ban Vaskúton nősült meg, felesége Antal Anna. (Vaskút, esküvő 1873. szeptember 1. Jánosi Ferdinánd néhai Ferdinánd és Elisabetha Hamulák fia, Lancsuk-i születésű, 40 éves és Antal Anna, néhai Jakab és Kutsera Zsuzsanna lánya, lőcsei születésű /1848.08.06./ 25 éves) Négy fiúk és négy lányuk született. Édesanyja, Hamulák Erzsébet, Jánosi József özvegye idős korában fiával élt, és Vaskúton halt meg.

2. **Antal** *1796. január 6. Döbrököz (filius **Josephus** Hanulák et Elisabetha), keresztszülők Szabó József és Cserny Julianna, †1840. 07. 23. Pécs (Székesegyházi Akv.) (életről később részletesen)
3. **Ferenc** *1799 körül, ismeretlen helyen, †1838 után, valószínűleg Fehértemplomon. 1811-ben II. osztályos gimnazista Pécsen, nem volt jó tanuló. Feltehetően csak a négy grammatikai (alsó) osztályt végezte el, az 1814 évi értesítőben már nem szerepel. Asztalos szakmát tanult, 1819-ben már Weisskirchenben (Fehértemplom, ma Szerbia, Bela Crkva) élt, szerepel az ottani asztalosok névsorában (lásd Heimetbuch der Stadt Weisskirchen im Banat Herausgeber Verein Weisskirchner Ortsgemeinschaft Salzburg, 1980. 411. oldal). Nagybátyja, Hamulyák István halála után pár héttel Ferenc Fehértemplom elöljáróságán keresztül kérte Pécs városától nagybátyja, végrendeletét, amit

elküldtek neki. (*Hamulyák Ferenc weisskircheni asztalos mester nem régen elhunyt nagybátyjának, Hamulyák István volt uradalmi tisztartónak végrendeletét kéri megküldeni, megkapja Pécs Város tanácsülési jegyzőkönyve 1838/2665sz.*). Megkapta. Életéről mást nem tudunk.

4. **Gergely (Gregorius) József** *1801. március 27. Döbrököz (filius Josephus Hamulák et Elisabetha Gundy), keresztszülő Szabó József és Julianna Meghalt Pécs †1804. 02.25. (3 éves filius D. Joseph Homolák – Pécs, Székesegyházi Akv.)

A Hamulyák árvák Pécsen éltek, minden bizonnyal a nagybátyjuk, Hamulyák István pártfogolta őket. Antal és öccse Ferenc a cisztercita gimnáziumba tanultak.

Másfél évvel Hamulyák József halála után özvegyének leánygyermeké született:

Tekla *1806.10.26. Magyarhertelend (spuria-illegitima, apja Petrus Hellebrant, anyja Elisabetha Homolák) - †1875 07.25. (69 éves) házassága 50. évében, lakott Pécs, Hunyady utca 9.

Hellebrant Péterről semmi érdemét nem tudunk. Feltehetően valós személy volt, de mindenesetre szokatlan, hogy illegitim gyermeknél az apa meg van nevezve. Ez más megfontolásokat is felvethet (pl. leplezni az igazi apát). Ebben a korban a térségben csak egy 18 éves Hellebrant Péterről tudunk, aki Pécs Belvárosban született, 1788-ban. Később felbukkan egy hasonló korú Hellebrant Péter Tolnán, hét gyermeke született, de semmi arra utaló adat, ismeret nincs, hogy azonos az apaként bejegyzett Hellebrant Péterrel. Azt se tudni, miért Magyarhertelenden szült Homolák Erzsébet,

azonkívül, hogy ez egy eldugott, Pécestől messze eső falu volt, tehát a Pécestt talán ismertebb család esetében megfelelő hely volt egy házasságon kívüli gyermek megszületéséhez.

Tekla tehát (annak ellenére, hogy Hamulyák Tekla néven élt) Hamulyák József gyermekeinek csak anyai féltestvére volt

Tekla „*nevelkedett Juranics kanonok házában*” (Buday László: Babits Mihály őseiről In Magyar Csillag 1942/6. sz.) A családi hagyomány szerint a Hamulyákok a Juranicsokkal rokonságban voltak. Ez – tekintettel felvidéki gyökereikre – csak Gundy Erzsébet révén lehetett. Két Juranics testvér volt kanonok egy időben: Antal, aki 1825-ben győri püspök lett és bátyja, László, aki 1790-es évek közepén káplán volt Döbröcközön, ahol a Hamulyák család is élt. László 1798-tól Értényben plébános, 1821-től c. kanonok volt. Budai ugyan Antalt említi, de a valóságban László volt az, aki atyai jóakarattal kísérte figyelemmel Tekla felnevelését és Hamulyák Istvánnal is közeli ismeretségben volt.

A „*Juranics házában nevelkedett*” kifejezést úgy értelmezzük, hogy Hamulyák Józsefné árvaival és Teklával a Juranics kanonokok pécsi házában élt. Sőt az is lehet, hogy a család már Pécsre költözésük óta ott lakott. Hamulyák Józsefné halálakor a Székesegyházi plébánia területén élt (pontos címét nem tudjuk), ami mindezt valószínűsíti. Mint írtuk már, Hamulyák József fiai az 1806-tól a cisztercita gimnáziumban tanultak Pécestt.

Nem tudjuk, mi volt a család szeniorjának, Hamulyák Istvánnak a véleménye a Hamulyák név használatáról. Teklának lány korában Hamulyák Tekla névvel versei jelentek meg. A versírást asszony korában is folytatta, 1840-ben egy Juranics László tiszteletére írt verse Kelemen Tekla névvel jelent meg Pécestt.

Tekla esküvője Értényben, Juranics László plébános házában volt Kelemen Mihály szakcsi jegyzővel 1825. augusztus 8-án. Eskette Koller Ignác kanonok, tanúk voltak

Kelemen Antal notarius Szakályról és Márton Ferenc. Az esküvői bejegyzés szerint Tekla „orphana, Érténiensis” (árva Értényből), szülei nincsenek megnevezve. Kelemen Mihály a pécsi Káptalan számtartójaként ment nyugdíjba. Tizenegy gyermekük született. A családi hagyományok szerint Tekla mintaszerű feleség és édesanya volt.

Hamulyák Tekla

Hamulyák Tekla Babits Mihály dédanyja volt. Féltestvére, Antal és annak leszármazottjai tartották Teklával a rokonságot.

3. Hamulyák Antal (1796-1840), Hamulyák József fia

Feltételezhető, hogy édesapjának bátyja, István nagybátyja (aki gyermektelen lévén, végrendeletileg jelentős vagyonának általános örökösévé Antalt tette meg) támogatta felnevelését. Eminensként végezte el a pécsi gimnáziumot az 1811. tanévben. Minden bizonnyal a gimnázium elvégzése

után nagybátyja irányította a mezőgazdasági pályára, és talán mellette szerezte első munkatapasztalatait Versenden és Palotabozsokon. Nagybátyja segítségével kerülhetett Kisbérre is, ahol a Batthyányi uradalomban kezdetben rationista (számvevő) volt. Kisbéren megnősült, főnökének, Vendrinszky Ferenc intézőnek a lányát, Alojziát vette el. Antal végig a Batthyány család alkalmazásában maradt, Kisberről Nagyhantosra, majd Mozsgóra, végül Üszög-pusztára került inspektornak. Nagyon jó módú ember volt, Garé pusztán(?) kisebb birtoka, Pécssett több háza és szőlője volt, köszönhetően részben nagybátyja örökségének is. Hosszas és kínos betegségben (cachexia, senyvedés) viszonylag fiatalon, 44 éves korában halt meg, nyugalmazott inspektorként.

Antal	28	Ant: Hamulyák Juv. Dominii Kisbériensis Rationista ex Comittu. Tolnaiens. Possessiono Döbrökezi oriendus /filius Jos. Hamulyák et Elisabeth Gundi e. uxor/ et Aloisia Vendrinszky celebs Kisbériensis /filia Franc. Vendrinszky provisor et Clara Ditlinger e. uxor/ (Clara Vendrinszky Bernsteinben hunyt el 28 évesen 1811.07.26.)	Pis.	Jos: Hamulyák Eli: Gundi.	D. Sj. Józ. Tüley Brakcsány J. D. Eli: Dei: enfi.
V.	..	Aloisia Vendrinszky Celebs Kisbériensis	Dei.	Franc: Vendrinszky "bi. Clara Ditlinger.	Ant: Aloisia Vendrinszky Provisor. Franzy ibi.

Hamulyák Antal házasságkötésének anyakönyvi bejegyzése

Családi adatok

Hamulyák Antal *1796. január 6. Döbrököz - †1840. 07. 23. Pécs

Házasságkötése 1827. augusztus 28. Kisbér, Antonius Hamulyák Juv. Dominii Kisbériensis Rationista ex Comittu. Tolnaiens. Possessiono Döbrökezi oriendus /filius Jos. Hamulyák et Elisabeth Gundi e. uxor/ et Aloisia Vendrinszky celebs Kisbériensis /filia Franc. Vendrinszky provisor et Clara Ditlinger e. uxor/ (Clara Vendrinszky Bernsteinben hunyt el 28 évesen 1811.07.26.)

Felesége **Vendrinszky Alojzia** született Borostyánkő (ma Bernstein, Burgenland) 1807. november 8. - †1877. 06.16. Pécs. Apja Vendrinszky Ferenc (1767 Malacka -1846 Kisbér), anyja Dietlinger Klára (1783-1811 Borostyánkő) Vendrinszky Ferenc született 1767. október 9. Malacka, szülei Vendrinszky János és Catharina. Vendrinszky Ferenc 1806. március 4-én keresztlevelet kért a malackai plébániától Bécsben tartandó házasságkötéshez, a kérelem bejegyezve a malackai keresztelési anyakönyvbe. A házasságkötés ezek szerint Bécsben volt.

Második férje Mátyás Flórián. Vendrinszky Alojzia meghalt †1877. 06.16. Pécs Mátyás Flóriánné, 70 éves, marasmus senilis (Szigeti külváros Akv.)

Gyermekeik:

1. **Antal** *1828.06.02. - †1828.06.04. Kisbér
2. **Mór Kálmán** *1829.11.02. Kisbér, 1844-ben befejezte a gimnázium IV. osztályát, utána beállt szappanos inasnak, 1848-ban szappanos legény. Pécsett, 1851. 03.03.-án kötött házasságot a 16 éves Vittenbart Júliával, Vittenbart Vince és Baber Borbála lányával. Ekkor már szappanos-mester. Halála időpontját nem ismerjük.

Gyermekeik:

Mária *1852. 01.11. Pécs - †1918.06.28. Úszód. Szolgálólány (ancilla) volt, amikor házasságon kívül született **Hamulák Geyza** nevű fia Kistótfaluban, keresztelték 1870. 02.03. Vokány, keresztapja a nagyapa, Vittenbart Vince. Geyza sorsa ismeretlen, valószínűleg gyermekként meghalt. Később újabb házasságon kívüli gyermeke született, **Erzsébet** (Máriagyűd, *1877.03.08. illegitima) Férje Herceg Pál

(Vörösmart, 1882. 09.18. talán református esküvő?), Herceg Pál Mária Erzsébet nevű lányát később saját gyermekének elismerte. Másik gyermekük ifj. Herczeg Pál (sz. 1882 után). Erzsébet dr. Vice Viktorhoz ment feleségül és Uszódon élt. Édesanyja, Hamulyák Mária idős korában nála élt és Uszodon halt meg.

Antal Ignác *1853.11.04. apja neve az anyakönyvben Mauritius Homolay(!), anyja Júlia Vittenbart Sorsa ismeretlen, Pécsen nem járt gimnáziumba.

3. **Kálmán** Nep. János *1831.12.30. Kisbér - †1850.09.27. Kapuvár. 1845-ben fejezte be a gimnázium IV. osztályát, eminens tanuló volt. 1848-49-ben honvédtüzér. A szabadságharc leverése után ispánsági írnok Kapuváron az Esterházy uradalomban, ahol pár hónap múlva ideglázban meghalt.
4. **Ferenc** Seraph., Antal Pádua *1834.05.21. Nagyhantos - †1874 Szigetvár. Keresztszülei voltak Vendrinszky Ferenc és felesége. Elvégezte Pécsen a gimnázium négy grammatikai osztályát, és rögtön azután, 1848 novemberében beállt honvédnak (alig múlt 14 éves, de a sorozáskor 1831-es születésűnek vallotta magát) a 38. honvéd zászlóaljba. Talán a szabadságharc legfiatalabb honvédja volt. Az V. hadtest katonájaként részt vesz a bánági harcokban, előbb őrmester, majd alhadnagy. 1849. augusztus elején Vécsey hadnaggyá léptette elő. A szabadságharc leverése után besorozták a cs. k. Ferenc Károly főherceg 52. gyalogezredébe, ahonnan 1858-ban őrmesterként szerelt le. Leszerelése után Szigetváron telepedett le, előbb kerületi bírósági kancellista, majd 1863-tól megyei esküdt, 1872-től a szigetvári járás albírja. 1867-től tagja a Somogy megyei Honvédegyletnek.

1867-ben alapító tag a szigetvári Olvasó Egyletben, amelynek két képet is ajándékozott. Házasságkötése: 1860.02.15. Szigetvár, felesége Rencz Karolina (1841.05.17.-1906.10.24.).

Gyermekeik:

Erzsébet *1861.03.11. – †1916. február után, férje Herczegh József szigetvári iskolaigazgató *1851.04.24. Mozsgó (H. József és Vandák Mária) - †1916.02.21. /esküvő 1879? gyermekeik Mária *1880.11.28. Ernő *1883.01.14. és Janka *1884.08.12. férje Újkéry Antal/, fia dr. Újkéry Pál, annak fia dr. Újkéry Csaba a Somogy megyei bíróság elnöke

Ferenc *1863.03.22. - †1865.02.08.

- 5 **Gyula** *1838.11.10 Mozsgó, keresztszülei Vendrinszky Ferenc tiszttartó és (második) felesége Nial Borbála. †1907. április 2. Pécs (életéről később részletesen)

Vendrinszky Alojzia 33 évesen, 4 kisfiúval lett özvegy. Az özvegy az örökölt jelentős vagyomból saját részének kezelését 1843/44-ben Mátyás Flórián (1818-1904) pályakezdő ügyvédre bízta. A családi hagyomány szerint a Hamulyák fiúk mellett Mátyás Flórián korábban házitanító volt(?), ennek viszont írásos nyomát nem találtuk. Ha volt is, akkor is csak feltehetően Hamulyák Antal halála után lehetett, hiszen Mátyás Flórián 1839-ben még Raguzában volt piarista novícius és tanító. Hamulyák Antal özvegye, Vendrinszky Alojzia 4 évvel férje és pár hónappal anyósa halála után házasságot kötött (1844. 06.19.) Mátyás Flóriánnal Pécssett. Alojzia az anyakönyvben 30 évesnek (valójában 37 éves

Tekintetes Tanács!

A néhai Hamulyák Antal négy örökösét illető összeint és felbecsült vagyonnak jövedelme, egy 1846-ban kelt Tanács végzés szerint, minden évi áprilisi tohas nélkül adattak ált, a míg his kora örökösök nevelésére, —

Miután azonban először még 1847-ben mint mestertelvény Kálmán pedig folyó évi Octoberben mint Honvéd tüzér, és Perencz ezen hónapban mint rendes Honvéd élelmőket önállólag keresik, és szülői hatalom alatt többé nem állanak; — aláírottak a szülői telvényesre gyámvágot is a fennmellítettokra nére megváltanak, s az őket illető vagyon jövedelmeinek miképen kezelésére, és hová leadás fordítása felelős intézkedést is a Tekintetes Tanácsra káramlottak hízzik.

Mindeljogva egész alárattal szökejték föl a Tekintetes Tanácsot, méltótlassek a fennmellített vagyon jövedelmeinek miképen kezeléséről is illetőleg biztosításáról; mennyiben az végképen elidegenítés nélkül lehetetlen, mert ez kivált jelen mostoha körülmények közt az érdeklött örökösökot károsítaná; / lehető gyorsan annál is inkább intézkedni, mivel aláírottak minden netalan jövőre fölmenülhető követelések ellen visszautasítanak, minden felelőséget a Tekintetes haláláigra ruházván,

A Tekintetes Tanácsnak

aláírtas szolgálja:
Matyas Perencz neje.

A Hamulyák árvák örökségi ügye 1848. december 4.

volt) van feltüntetve. Úgy gondoljuk, ez a házasság sokféle mende-mondára adhatott okot, hiszen egy 37 éves, négy gyermekes, ám jelentős vagyonnal rendelkező özvegyasszony ment hozzá egy nála 11 évvel fiatalabb, életpályáját éppen csak megkezdő, roppant tehetséges, ám ugyanakkor céltudatos és ambiciózus fiatalemberhez. Ez azért nem egy gyakori és megszokott esemény.

A Hamulyák árvák örökrészét nagykorúságukig a Város zárolta, kezelését édesanyjukra bízta elszámolási kötelezettség (a nevelési költségek levonásával) mellett, aki férjhez menetele után árvái örökségének kezelését is megosztotta Mátyás Flóriánnal. A családi hagyomány szerint Mátyás Flórián rossz sáfára volt a hagyatékoknak. Tény, hogy több ingatlan a hagyatékából még az 1840-es években eladtak. A Hamulyák fiúk közül Mórnak az örökrészt 1855-ben a Város árvaügyi hatósága kiadta (Kálmán nem részesült, mert már 1850-ben meghalt, az iratok között szerepel a halotti bizonyítványa is). Az 1855-ben katonaként szolgáló Ferenc örökölte pécsi ház gondozását, valamint a még kiskorú Gyula pénzbeli örökrészét a további nevelési költségre Mátyás Flóriánnak és feleségének a Város átadta. (Adás-vételi iratok Pécs város Levéltárában, az árvaügyi lezárás 1855/6353 sz.)

Mind a négy árva Hamulyák fiú elvégezte a pécsi cisztercita nagygyimnázium négy grammatikai osztályát.

Vendrinszky Alojzia Mátyás Flórián akadémikus feleségként életét - a családi hagyomány szerint - később nagy szegénységben töltötte. Az tény, hogy öregedő feleségét Mátyás Flórián többször hosszabb-rövidebb időre magára hagyta. Alojzia utolsó éveit a pécsi szegényházban töltöttet, tartásdíját Mátyás Flórián fizette, ott is halt meg (marasmus senilis, öregkori végelgyengülés). Ez a „szegényház” mai fogalmak szerint inkább egy elfekvő betegek öregotthonának felel meg. Ez arra utal, hogy az idővel akadémikussá választott, nyelvészként elismert tudós Mátyás Flórián nem vállalta a feleségének otthoni ápolásának a gondjait.

Mátyás Flórián vagyonát a pécsi Matessa Árvaházra, híres könyvtárát pedig az államra hagyta, amely ma a Pécsi Egyetemi Könyvtárban található. A könyvek között pár Hamulyák possessori bejegyzésű (István, Kálmán, Ferenc és Gyula) is van.

4 Hamulyák Gyula (1835 -1907) Hamulyák Antal fia

1853-ban fejezte be Pécsen a gimnázium IV. osztályát, 1855-ben boltos inas volt. 1868-ban már a Batthyányi uradalomban ispán volt Endrőcön, 1869. január 26-án megnősült Szigetváron, a helybeli patikus, Salamon Gyula lányát, Jozefát vette feleségül.

Hamulyák Gyula és felesége Salamon Jozefa

Hamulyák Gyula 1872-ben pályázat útján került a pécsi Káptalan birtokaira, előbb 1872-1879 között ispán volt Sumonyban, majd 1880-1902 között Daróczyhalma-Kelemenliget (kasznár, majd intéző) szolgálati hellyel. Nyugalomba vonult 1902-ben Pécsre, ahol a József utca 31 számú házat vette meg már korábban. Ott halt meg szívrohamban, 1907. április 2-án.

Mind a négy Hamulyák fiú a pécsi cisztercita gimnáziumba járt, Géza és Kálmán ott is végzett, de Mihály és Károly nem. Mihály rossz tanuló volt, átment Csurgóra, majd Kiskunhalasra, végül magántanuló lett. Károly először a pécsi Magyar Kir. Állami Főreáliskolába iratkozott be, de onnan kimaradt és a gimnáziumban végzett négy osztályt, majd a pécsi Magyar Kir. Honvéd Hadapródiskolába érettségizett.

Családi adatok

Hamulyák Gyula *1838.11.10 Mozsgó, - †1907. április 2. Pécs.

Házasságkötés 1869. január 26. Szigetvár.

Felesége **Salamon Jozefa** (*1846. november 26.

Szigetvár –†1921. január 30. Debrecen) S

Gyermekeik

1. Gizella Jozefa *1869. október 23. Endróc - †1945 Debrecen. Esküvő 1898.10.23. Férje Láber Mihály vasúti tisztviselő. Gyermektelen
2. Mihály Mátyás *1870. 12.07. Endróc – †1914.06.03. Dombóvár (életéről később részletesen)
3. Matild Skolasztika *1872. február 22. Szigetvár – †1966.10.26. Pécs. Esküvő 1893.06.04. Férje Kacsokovics Jenő, már nem élnek leszármazottaik.
4. Gyula Géza *1874. január 6. Sumony – †1874 élt 11 hónapot, ismeretlen helyen halt meg.

5. Hermin Jozefa *1875.10.25. Sumony – †1939.03.22.
Pécs, Esküvő 1902.05.04.Férje Feigler László, élnek
leszármazottai.
6. Géza Antal *1877. február 13. Sumony –
†1898.03.17. Pécs, 3. éves szeminarista volt.
7. Tekla Jolán (ikrek) *1878. október 16 – †1878.
november 13. Sumony
8. Ákos Jenő (ikrek) *1878. október 16. – †1878.
november 7. Sumony
9. Kálmán *1880. június 18. Vajszló – †1901.12.11.
Galícia, katonai szolgálata során. 1891/92 Pécs, ciszter
gimnázium, 1892-1896 között a bonyhádi evangélikus
gimnáziumban tanult. Katonatiszti pályára készült,
10. Erzsébet Julianna *1883. november 4. Vajszló –
†1968.07.13. Budapest , Esküvő1909.10.04.férje Kiss
Kálmán. Élnek leszármazottai.
11. Károly József *1887. február 13. Vajszló –
†1919.08.14. Sopron, (életéről később részletesen)

*A négy felnőtt Hamulyák lány Matild, Gizella, Erzsébet és
Hermina*

Alulírottak úgy a saját, valamint az igen szívesköri rokonság nevében is fájdalommal telt szívvel jelentik, hogy a felejtetetlen férj, apa, nagypapa, após, illetve rokon

HAMULYÁK GYULA

nyugalmazott káptalani uradalmi kaszndár

folyó évi április hó 2-án, délián 3 órakor életének 69-ik és boldog házasságának 38-ik évében hirtelen elhunyt. Kedves halottunk földi maradványai április hó 4-én délután 4 órakor fognak a központi temető hullaházában a rom. kath. hitvallás szertartásait szerint megszenteltetni és az ugyanottani temetőben örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő szent mise-áldozat a halott lelkiüdvéért április hó 4-én délelőtt 9 órakor fog a belvárosi plébánia templomban a Mindenhatóknak bemutatni.

Pécs, 1907. évi ápril hó 2-án.

Áldás és béke lebegjen órága porai felett!

Hamulyák Gyulán's szül. Salamon Jozefin

neje

Hamulyák Gizella férj. Lábér Mihályné
Hamulyák Mihály
Hamulyák Matild
férj. Kacsókvics Jenőné
Hamulyák Hermin
férj. Feigler László
Hamulyák Erzsébet
" Károly
" gyermekei.

Hamulyák Béluska
Katóka
Kacsókvics Editke
" Jánoska
" Bernike
" Szilvika
Feigler Gituci
" Bözsike
" Mariska
" Anokkái.

A temetést a „CONCORDIA” első pécsi temetők vállalat rendezzi.

MESELY ÉS MUNKÁI, PÉCS.

5. Hamulyák Mihály (1870-1914) Hamulyák Gyula fia

Gimnáziumi éveit több helyen végezte: az I-II. osztályt 1881-1883 között Pécsen, cisztercita gimnáziumban, a III-IV. osztályt 1883-1885 között a református gimnáziumban Curgón, az V-VI. osztályt 1885-1887 Kiskunhalas református gimnáziumban, majd magántanuló lett. Mezőgazdasági pályára készült, ezért a keszthelyi Gazdászati Tanintézetben (a Festetics György alapította Georgikon jogutódjában) tanult tovább, ahol 1891-ben kapta meg a diplomáját. Nem sokkal végzése után súlyos lovasbalesete volt, egy évig tartó felgyógyulása után rosszul összeforrt lábára sánta maradt, így fel kellett adnia a tervezett gazdatiszti életpályát. Siklóson lett jegyzőgyakornok, majd. 1896-ban elnyerte Dombóváron a segédjegyzői állást, 1903-tól a járási főszolgabírói hivatal irodatisztje lett. 1904-ben jegyzői képesítést szerzett. 1904. június 6-án feleségül vette Jablonkay Katalint, aki tanítónő volt Dombóváron. Hazuról is hozott és a keszthelyi Akadémián megerősödött természetszeretetét nem csak megőrizte, hanem gyakorolta is: rózsakertje híres volt Dombóváron. Ő hozta létre Dombóvár sétakertjét a szolgabírói lak előtti utcárészen, és ő telepítette az Esterházy utcai platánfa-sort. Tagja volt a Magyar Tudományos Ismeretterjesztő Társulatnak, előfizetett a Természet világa folyóiratra. 1914. június 3-án vérmérgezésben halt meg. Halála után felesége férjhez ment Szalai Antal tanítóhoz, aki a Hamulyák árvákat nevére vette.

1933-ban a hálás dombóváriak az általa alapított sétatér és park területén emléktáblát helyeztek el tiszteletére. 2001. szeptember 2-án új emlékművet állítottak neki, unokái, dédunokái és ükunokája jelenétében.

Családi adatok

Hamulyák Mihály *1870. december 7. Endrőc –
†1914.06.03. Dombóvár.

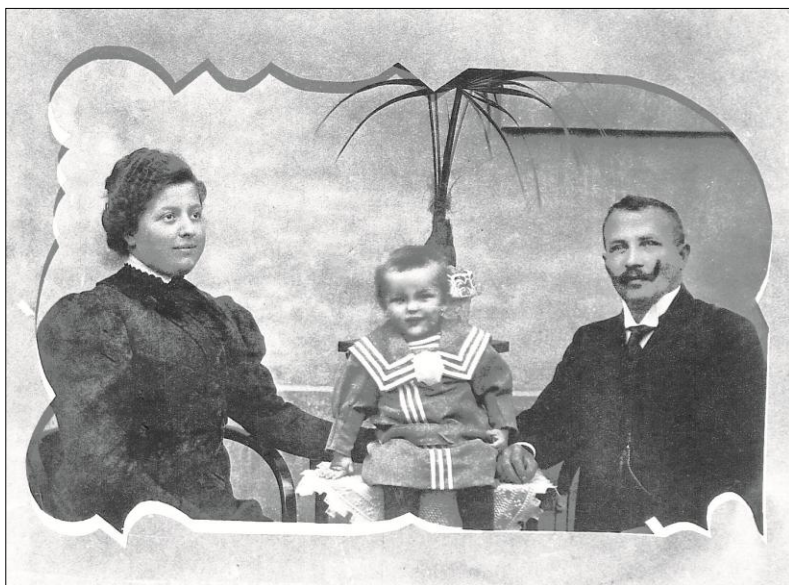
Házasságkötés 1904. június 26. Dombóvár

Felesége Jablonkay Katalin *1882.02.25 Újpest -
†1949.04.09. Kaposvár

Gyermekeik:

Béla (örökbefogadással Szalai) *1905. 05. 18.
Dombóvár – †1987. 10. 02. Budapest)

Katalin *1906 Dombóvár - †1915. 02. 15. Csíkszépvíz

Hamulyák Mihály, felesége és Béla fia

6. Hamulyák Károly (1887-1919) Hamulyák Gyula fia

7.

Született 1887. február 27-én Vejtiben (Vajszló, Baranya vármegye). Középiskoláit Pécsen illetve Csurgón végezte. A négy gimnáziumi osztály elvégzése után a pécsi honvéd hadapródiskolában tanult tovább.

A hadapródiskola elvégzése után, mint zászlós a pécsi 19. honvédszázadoshoz került, honnét a soproni 18. honvédszázadosba helyezték át, s itt mint főhadnagy teljesített már szolgálatot, mikor a harcra került. Az északi harc-téren, s az olasz fronton teljesített nehéz küzdelmek közben súlyos dum-dum lövegtől származó balkari sebesülést, majd pedig hosszas typhus betegséget szenvedett át, amelyből nem tudott felépülni, s ez volt az oka halálának.

Sopronban, az Erzsébet-kórházban halt meg, 1919. augusztus 14-én.

Halálát tragikussá teszi az a körülmény, hogy Pécs akkori szerb megszállása következtében családja, és pécsi hozzátartozói csak két hónappal halála után értesültek elhunytáról, s már csak sírját láthatták viszont. Bánfalván, a katonai temetőben van eltemetve, mert a megszálló szerb csapatok a pécsi eltemetésre az engedélyt nem adták meg. (Forrás: A pécsi Katolikus Főgymnásium Értesítője 1926-1927)

Családi adatok

Hamulyák Károly *1887.02.27. Vejti – †1919.08.14. Sopron

házasságkötés 1913(?), Pécs.

Felesége **Peitler Emilia** (*1889.10.06. Pécs – †1968.07.13. Budapest),

Gyermekeik

Emilia, *1914 Pécs - †1984. július 14. Férje Hennings Kálmán (*1906. – †1965.04.24. Budapest), fiúk **Edgár** (*1944-†1980.12.26.) Pannonhalmán érettségizett 1962-ben. Az érettségi utáni nyáron egy balesetben lebénult, ezért haláláig tolókszíban élt. Közben elvégezte levelező tagozaton a Műszaki Egyetemet. Megnősült, gyermeke nem született.

Károly, (*1915.08.17. Pécs - †2002 Hága). Kivándorolt Hollandiába, ott születtek gyermekei: Wynande, Karly (orvos professzor, fia Max és 3 lány), André (gyermektelen) és Marietta (Portugáliában).

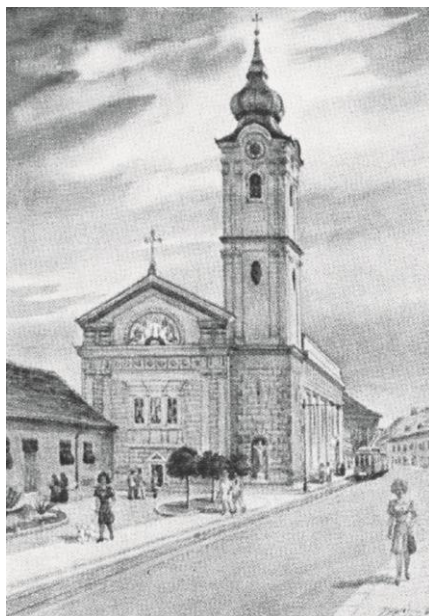
*

A Hamulyások családi krónikáját Hamulyák Antaltól kezdve unokái részére Kiss Kámánné Hamulyák Erzsébet írta meg idős korában, a családi hagyományok (amelyek idővel megszépülnek vagy elfakulnak), a szüleitől hallottak és saját emlékei alapján. Ebben a krónikában nagyon sok olyan, a család mindennapi életére vonatkozó történet maradt fenn, amely máshonnan soha nem lenne megismerhető. Hamulyák Erzsébet egyik unokája, dr. Kiss Gábor a krónikából kiindulva összeállította saját családfájukat is. Hamulyák Mihály fia , Béla kérésére – aki kisgyermekként vesztette el édesapját, kevés emléke maradt róla – édesapja dombóvári éveiről Csekefalvi Fajcs Irén dombóvári iskolaigazgató-tanítónő írt egy visszaemlékezést idős korában.

Dénes Gizella 1940-ben megjelent romantikus regényében (Az asszony, aki vétkezett) részben Vendrinszky Alojzia életéből vett többnyire kitalált de részben valós részekből építette fel szentimentális történetét, amely több mint fél évszázaddal későbbi időpontban játszódik.

Vendrinszky Alojzia természetesen nem teniszezett és nem cigarettázott, és autóbusszal se közlekedett, és életkoránál fogva Dénes Gizella nem láthatta őt bűnbánóan templomba járni sem. A regény azonban azt sugallja, hogy Vendrinszky Alojzia és Mátyás Flórián rosszul sikerült házassága közismert lehetett Pécsen.

Az Árvából a Dunántúlra áttelepült Hamulyák család fiúágon már csak Hamulyák Mihály unokájában Magyarországon és Hamulyák Károly Hollandiában élő férfi leszármazottaiban él tovább.

Pécs, Ferencesek (Barátok) temploma

MELLÉKLETEK

Hamulyák István iratai a Helytartósági (Királyi Kancelláriai) iratainak névmutatójában

(MOL 17741-45 mikrofilm)

1796/12962 Hamulyák Stephanus pro Armalibus (a nemességi kérelem iratai nem találhatóak, a nemességet nem kapta meg)

1797/4141 Hamulyák Stephanus pro Armalibus

1809/9693 H. St. rationista (számtartó) Versediensis anni salari

1811/8390 és 10608, 1812/2414 Ste. H. et Franciscus Sággy valamilyen birtok(?) peres ügy

1820/12750, 15178 Hamulyák Stephanus provisor (tiszttartó) Bozsokiensis

1823/15055 Hamulyák Stephanus provisor Bozsokiensis cum integrati provisione 717 ft 12 krajcár ...jubilandum

1824/123 Hamulyák Stephanus nyugdíj

1824/2019 Hamulyák Stephanus nyugdíj

Borsy Judit foglalkozott a legtöbbet a Pécsváradi Közalapítvány birtokainak (Hamulyák István szolgálati helyeinek) történetével, amelynek iratai a Baranya megyei Levéltárban vannak, Írásaiban többször felbukkan Hamulyák István neve. Említjük munkái közül: A Pécsváradi közalapítványi kerület tisztviselői, alkalmazottai a 19. század első felében. In: Baranyai Történelmi Közlemények Pécs, 2007.

Mátyás Flórián könyvtárát, kitérve a Hamulyák possessori bejegyzésekre ismertette *Kocsis Éva* Mátyás Flórián, Pécs első akadémikusának könyvtára, In: Baranyai Történelmi Közlemények 2014/6 szám

Pécs város Tanácsának tanácsülési jegyzőkönyvei
Hamulyák név és Mátyás Flórián előfordulás, nem teljes!

MOL mikrofilmek 9512-9531 és 23957-57 (1856-1860)
 Összeállította **Borsy Judit** főlevéltáros

Év	Szám	
1838	2665	Pécs Város tanácsi jegyzőkönyve 1838/2665 Hamulyák Ferenc Weisskircheni asztalos mester nem régén elhunyt Hamulyák István volt uradalmi tisztartónak végrendeletét részére a Weiskirchen Tanácsának megküldeni kéri 9512 mikrofilm tekercsszám
1838	3144	Weisskirchen tanácsa megköszöni Hamulyák István végrendeletének megküldését 9512
1839	142	Hamulyák Antal úr a T. Mozsgói uradalom inspektora azzal, hogy ő légyen néhai Hamulyák István tisztartó úrnak minden örököse magának hiteles bizonyító levelet kiadatni kér. Kiadattatott. 9512
1840	1738	Nem találtam meg, hibás hivatkozás 9513-9515
1840	2393	özvegy Hamulyák Antalné új tanácsnokot kér Török Ádámval való peres ügyében - megkapja
1840	2759	özvegy Hamulyák Antalné igazolást

		kér, hogy meghalt férje volt Hamulyák István minden örököse. Az igazolást részére kiadják.
1841	167	Hamulyák István még életében eladott egy szőlőt Gerderich András városi külorvosnak 9515-9516
1841	2263	özvegy Hamulyák Antalnénak tartozik 109 pforinttal Frissman Ignác levéltárnok
1841	2373	Török Ádám a megítélt összeg nagyobb részét özvegy Hamulyák Antalnénak kifizette
1841	2393	Hamulyák Istvánnak még életében eladott másik földjének rendezése
1841	2394	Hamulyák Istvánnak még életében eladott másik földjének rendezése
1841	2395	Hamulyák Istvánnak még életében eladott másik földjének rendezése
1841	2397	Hamulyák Istvánnak még életében eladott másik földjének rendezése
1841	3391	Hamulyák Istvánnak még életében eladott földügyeinek rendezése
1842	1848	9516-9518
1843	-	
1844	2668	özvegy Hamulyák Antalné Wendrinszky Alojzia minden ügyében teljes felhatalmazást ad Mátyás Flórián hites ügyvédnek 9519-9521
1844	2943	özvegy Hamulyák Antalné férjhez

		menvén annak vagyona és árváit illető atyai járandóság kidolgozása és biztosítása végett Fajnády(?) helyettes bíró és egy ügyész kiküldetik
1844	4449	Jellasich József családja szőlőt ad el Mátyás Flóriánnak, vételár 760 forint
1844	4457	Vogt Józsefné szőlőt ad el Mátyás Flóriánnak, vételár 660 forint
1845	2443	Mátyás Flórián mint nejének, özv. Hamulyák Antalnénak teljes meghatalmazottja, 143 forintért elad Sziget külváros 92. szám alatt 123 □ telket. 9521-9523
1845	3037	ugyancsak telek eladás
1845	3252	ugyancsak telek eladás
1845	3253	ugyancsak telek eladás
1845	3509	ugyancsak telek eladás, mindegyik a Szigeti külvárosban
1845	3673	Újvidék városa 1845. szept. 29-én kelt levelében érdeklődik, hogy néhai Hamulyák István végintésében szerepel-e Kubányi József újvidéki cipészvarga. felhívják Mátyás Flóriánnét, hogy nyilatkozzon a kérdésben
1845	3814	Néhai Hamulyák Antal özvegye az újvidéki kérésre nyilatkozva Hamulyák István végintését

		másolatban megküldi.
1845	3821	özv. Hamulyák Antalné telket ad el Szigeti külvárosban
1846	1603	Néhai Hamulyák István 1837-ben eladott szőlőt 160 forintért, annak szerződését bemutatják 9523-
1846	2217	Mátyás Alojzia asszony mint a Hamulyák örökösöknek természetes és törvényes gyámannyok Paulinyi József adóssági pörében végrehajtást kér 9523
1846	2868	Mátyás Alojzia bejelenti, hogy a néhai Paulinyi József adósszedő adóssági ügyében született ítélet teljesülése vagyon hejányában felhagyatott 9523
1846	3358	1846. augusztus 1. Tanácsülés Bajnád(?) h. bíró úrnak és a tiszti ügyésznek a Hamulyák Antal özvegye férjhez menete után az örökség biztosításáról szóló 1844/2943 sz. végzés alapján. Mely szerint árva Hamulyák Mórítz, Kálmán, Ferenc és Gyulát illető atyai örökség összesen 16749 forint 38 krajcárból állván ezen örökség a nevezett 4 árvák részére azzal adatik a Gyámhivatalnak bevételre, hogy arról édesannyok, most férjezett Mátyás Alojzia és mostoha attyok

		Mátyás Flórián ügyvéd úr 1844. esztendő október 1-jén költ térítvényt adtak, mely az örökségbéli házara, 30 kapás szőlőre, 8 hold rétre ezzel a törvény értelmében betábláztatik. 9524
1847	493	Szokola József felmutatja szerződését, hogy özv. Hamulyák Antalnétól 192 □ telket, kérte özvegyet örökbevallásra, de Mátyás Flórián közölte, nem hajtható végre árvák foglalása miatt 9524
1847	606	előbbi ügy folytatása
1847	612	Szokola József ügyének lezárása
1847	1230	Mátyás Alojzia gyermeki földjének felmérését kéri, küldenek ki földmérőt 9525
1847	3499	Mátyás Flórián szőlőszomszédja ellen bírói szemlét kér 9525
1848	157	Mátyás Flórián házat vásárol Szigeti külvárosban Lázár Szalay Györgytől 9526 (Petrezselyem utca 12)
1848	158	Mátyás Flórián házvásárlási ügye 9526
1848	5173	1848. dec. 4. Mátyás Flórián és neje a néhai Hamulyák Antal négy örököseit illető vagyonnak jövőre nézve mikénti kezeléséről és illetőleg birtoklásáról intézkedést azon okból tételni kér, mert az

		örökösök önállóvá válván, ("Miután azonban Móricz még 1847-ben mint mester legény, Kálmán pedig folyó évi októberben mint Honvéd tüzér, és Ferenc ezen hónapban mint rendes honvéd élelmöket önállólag keresik, és szülői hatalom alatt többé nem állanak.") a számadás nélkül nekik átadott jövedelme vagyonuknak további neveltetésükre nem fordítható. Az ügy kivizsgálására és javaslattételre Pachmajer Antal tanácsnok és Nyers János főügyész kiküldetik 9529
1849	849	Mátyás Flórián és neje a Tanács rendelkezésére bocsátott Hamulyák vagyon kibéreltetésre nézve intézkedést kér. Döntés: amíg a vizsgálattal Pachmajer tanácsosa nem végez, addig nem foglalkoznak a kéressel 9531

Hamulyák Mór örökrészének kiadása 1855. év 6353 sz.

A Hamulyák családról bőségesen található adatok a Baranya Megyei Levéltárban, elsősorban az uradalmak gazdasági iratai, illetve Pécs város 19. századi iratai között. Hamulyák Gyulára vonatkozó adatok a Pécsi Káptalan gazdasági irataiban a Pécsi Egyházmegyei Levéltárban található.

Hamulyák (Hamulak, Homulyák) Gyulára vonatkozó néhány adat a Pécsi Káptalan levéltárából 1872-1902 között (Összegejtötte *Kovács Zoltán* levéltáros)

86/1872: A sumonyi káptalani uradalmi megürült ispáni állomás betöltésére választás történvén a folyamodók közül szavazattöbbséggel Hamulak Gyula endröczi ispán választatott meg.

136/1884: Hamulák Gyula daróczyhalmi kasznár jelentést tevén a Kelemen-ligeti pusztán megesett tűzkárról, a kárt szenvedett három béresnek – Izsák Istvánnak, Rausch Ignácnak és Balogh Albertnek – nyújtandó segélyre nézve azt javasolja, hogy a megszavazandó összeg 4/7 része Izsák Istvánnak, 2/7 része Balogh Albertnek és egy heted része Rausch Ignácnak volna a kár arányához képest kiadandó.

Minek kapcsán nevezett tűzkárosoknak részére 300 ft. szavaztatott meg a káptalani pénztárból, mely a fennebbi arány szerint kiosztandó.

8/1888: Szvobáda Jakab urad. gépész Hamulyák Gyula urad. kasznár zsarnok eljárásai ellen panaszt tett.

Vizsgálat megejtése, s esetleg intézkedés végett kiadatik a dékán úrnak.

156/1894: Hamulyák Gyula kaszárnak a gyógykezeltetése alapján kérelmezett segélyt 80 ftban megállapítja.

114/1898: Szeifricz István káptalani dékán előterjeszti és figyelembe vételre ajánlja Hamulyák Gyula daróczyhalmi kaszárnak kérvényét, melyben ez kénfürdő használhatásához távozási engedélyért és segélyért folyamodik.

A Káptalan a kért engedélyt megadja és segélyképpen 50 frt., azaz ötven forintot szavaz meg és utalványoz folyamodó részére az uradalmi pénztárból.

79/1902: A dékánkanonok előadja, hogy a nyugalmazott káptalani tisztek kegydíja szabályozandó.

A Káptalan Molnár János volt bicsérdi intézőnek 42 évi szolgálata után évi (2. 000) kettőezer korona, Hamulák Gyula volt daróczihalmi intézőnek 30 évi szolgálata után 1. 400, azaz egyezernégyszáz korona évi kegydíjat folyósít.

131/1902: Hamulyák Gyula nyugalmazott daróczihalmi kasznár kéri a ft. Káptalant, hogy neki évi 6 öl tűzifát kiutaltatni kegyeskedjék, hogy megélhetése könnyíttessék.

Elhatároztatott, hogy évi négy öl tűzifát kapjon.

Hermin
Hamulyák Gyula

Mihály
Salamon Josepha
Károly

Erzsébet
Matild (Bandi)

Tanítók Árvában

(keresztelési anyakönyvekből gyűjtött adatok)

1. **Alsókubin** 1793-98 Dominus Michael Jochman ág. ev. 1836 Joseph Szikora
2. **Árvafehérpatak** 1844, 1852 Tomkulyák János tanoda iskolamestere
3. **Bobró** 1788 Adalbert Gyugyik praeceptor
4. **Erdőtka** Oravska Lesna 1798, 1803, 1804 ksz. 1805 február meghal Andreas Dluholutzky ludi rector 30 ann
5. **Hladovka** 1810-16 **Hamulyák** Antal
6. **Hrustin** 1784, 1805 Andrej Bohuczky
7. Hrustin Matthias Házy ludi rector (1805, 1812, 1814),
8. Hrustin Andreas Hamornik (1814-től),
9. Hrustin 1817-1835 **Hamulyák** Antal,
10. Hrustin 1838-1888 Joannes Lang, a trsztenai tanító fia
11. **Hutty** 1855-63 Martincsák János ludi rector, felesége *Hamulyák Franciska* (Hamulyák Antal lánya)
12. Hutty 1878 Franciscus Glonek ludi rector
13. **Jaszenica** 1859, 1869 Carolus Podhorszky docens,
14. **Knazia** (Bezine) 1796 1812 Josephus Felix
15. **Krusetnyica** 1800 Mathias Andrejkovits, ludi rectoris
16. Krusetnyica 1805 Antonius Harnay Ludi rector
17. **Liptószentmiklós** 1815 Joannes Putsek ludi rector, 1840-es évek Bella János (Veszeloovszky Ignác és *Hamulyák Anna* lányának, Teréznek férje, fia Jan Svetoslav Bella /1843-1936/ zeneszerző, karmester)
18. **Lokcsa** 1747-től 1789 Martin Dluholutzky
19. Lokcsa 1790-1796 **Hamulyák** István
20. Lokcsa 1865 Adalbertus Rybko (24 éves, Galiciából)

21. **Malatina** 1838, 1843 Mathias Klochany ludi rector
22. **Mutne** 1820, 1824, 1833 Stephanus Kolleno,
23. **Mutne** 1848, 1854-ig Petrus Bagalla (Bugala)
iskolamester 1877 ismét Petrus Bugala
24. **Nagyfalu** Velicna 1797, 1804 Paulus Zochiny
25. **Namesztó** (1757), 1779-ig Zarubszky Mátyás (66 éves),
26. **Námesztó** 1779-1785 Zarubszky József 30 éves
27. **Namesztó** 1785-től(?) 1827 körül nob. Joannis
Stephanides (1817 felesége, Susanna meghal, 50 éves,
1818 Dominus, özvegy, újranősül) meghal 1828 07 13.,
63 éves trsztinai származású
28. **Namesztó** Franciscus Kopecsny 1832 "companus ludi
rectoris" meghal 28 éves 1832
29. **Námesztó** 1833 can. vis. 1838 Andreas Zsankovszky ludi
rector,
30. **Námesztó** 1843-67 Alexius Langer ludi rector
31. **Námesztó** 1872-től Antonius Machay docens, meghalt
1905. felesége *Hamulyák Mária*, (Hamulyák Antal lánya)
32. **Námesztó** 1877 Michael Párniczky nobili /Párnicza/
docens
33. **Nizsne** 1855, 1861 Petrus Bagalla (Bugala)
34. **Novoty** 1811-ig Emericus Zarubszky?
35. **Novoty** 1812, 1838 Mathias Zarubszky ludi rector
36. **Parasztubova** Sedliacka Dubova 1796-1830 **Hamulyák**
István
37. **Parasztubova** 1835-ben Stephanus Stephanides, a
námesztói Joan Stephanides tanító fia.
38. **Pucó** 1792-1812 Andreas Ozima 1815 Okolicsnón van,
majd visszakerül Pucóra,
39. **Pucó**-1813-1838 Joannes Ozima, meghal 1839.01.10.
40. **Pucó** 1839-1858 **Hamulyák** Antal

41. Pucó 1859 Alexius Langer ludi rector
42. **Rabcsa** 1786, 1790 Andreas Gonda Rector Vetero Rabcaensis
43. Rabcsa 1840-1860 Josephus Bugala (Bagala) ludi rector
44. **Rabcsice** 1824 Antonius Andrejkovics ludi rector
45. **Szlanica** Mathaeus Bugalya meghalt 1855. 05.01 28 éves
46. Szlanica 1858-71 Antonius Machay /Jablonka/docens, felesége *Hamulyák Mária* , Hamulyák Antal lánya
47. Szlanica 1872 1880 Alexander Bugala /Nizsne/ docens, a mutnei Bugala tanító fia
48. **Usztye** 1863 Johannes Paczak
49. **Vasziló** 1860 Josephus Hubembek docens in Vaszilo, felesége *Hamulyák Anna* (Hamulyák Antal lánya)
50. **Vavrecska** 1870-es évek Marcus Dluhopolszky docens
51. **Veszele** 1840, 1843 Michael Zahorszky
52. Veszele 1860 Josephus Paczak
53. **Zakammene** 1754-1804 **Hamulyák Márton**,
54. Zakammene 1805-től Martinus Franczek ludi rector, meghalt 1855 82 éves, felesége *Hamulyák Mária*. (Hamulyák János lánya)
55. Zakammene 1855 Komary ludi rector
56. **Zaskov** 1795, 1798, 1804 Joanis Bruck rector loci ág. ev.
57. **Zazriva** 1792 Georgius Miraj, 1798 1801 Georgius Toldt 1850-1856 Vendelinus Bugala /Habovka/,
58. **Zubrohlava** (1779)-től 181?-ig Franciscus Mahaly p.t. Rector(?) felesége domina nobila Vilcsek Johanna 1812 76 éves, utána fia Ignatius Mahaly (sz. 1788?) 1853-ban még ott van, 1862 Michael Zakovszky

Tartalomjegyzék

<i>Előszó</i>	5
<i>Hamulyások Árvában a 18-19. században</i>	9
<i>A Hamulyák család Námessztóban</i>	
<i>a 18. század közepétől</i>	14
<i>Hamulyák György és családja</i>	16
<i>Hamulyák István¹ és családja</i>	16
<i>Hamulyák Simon és családja</i>	18
<i>Hamulyák Márton² és családja</i>	21
<i>Hamulyák János és családja</i>	24
<i>Hamulyák András és családja</i>	25
<i>Hamulyák Mária és családja</i>	26
<i>Hamulyások Alsó és Felső Árvában, Esztergom</i>	
<i>vármegyében</i>	32
<i>Hamulyák Márton¹ és családja</i>	32
<i>Hamulyák János és családja</i>	39
<i>Hamulyák István³ és családja</i>	41
<i>Hamulyák Antal és családja</i>	45
<i>Hamulyások Tolnában, Baranyában, Somogyban</i>	50
<i>Hamulyák István² és családja</i>	53
<i>Hamulyák József és családja</i>	66
<i>Hamulyák Antal és családja</i>	62
<i>Hamulyák Gyula és családja</i>	70
<i>Hamulyák Mihály és családja</i>	74
<i>Hamulyák Károly és családja</i>	76
<i>Mellékletek</i>	79

Jegyzetek

Jegyzetek

Jegyzetek